

Yeni Azərbaycan Partiyası deputatlığa namizədlərini elan etdi

Tahir BUDAQOV: "YAP seçkilərə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə etdiyimiz möhtəşəm ümumxalq Zəfərindən sonra yaranmış reallıqlardan irəli gələn hədəflərlə qatılır"

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi və 2023-cü ildə birgünlük lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində qazandığımız möhtəşəm qələbələr Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinin, konstitusiyaya quruluşunun bərpasını və üçrəngli

bayrağımızın işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimizdə ucaldılmasını təmin etmişdir. Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin ölkəmizin sosial-iqtisadi tərəqqisinə, hərbi gücünün və müdafiə qabiliyyətinin yüksəlməsinə, beynəlxalq aləmdə mövqeyinin möhkəmlənməsinə, milli və regional təhlükəsizliyin təmin olunmasına hədəflənmiş uzaqgörən siyasəti sayəsində istər ölkə daxilində, istərsə də bütövlükdə bölgədə yeni reallıqlar yaranmış və ölkəmizin qarşısında yeni perspektivlər açılmışdır.

→ 3

Azərbaycan etibarlı tərəfdaş ölkələrdəndir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin liderliyi ilə müstəqil dövlətimizin son onilliklərdə qazandığı ən böyük nailiyyətlərdən biri dünyanın əksər aparıcı dövlətləri ilə münasibətlərin daha da möhkəmləndirilərək inkişaf etdirilməsi, qlobal səviyyədə mühüm faydalar yaradan strateji layihələrin uğurla həyata keçirilməsidir.

Sevindirici haldır ki, hazırda bir çox ölkələr respublikamızla münasibətlərin inkişafına xüsusi maraqla yanaşır, mövcud perspektivlərdən birgə istifadə üçün qarşılıqlı addımların atılmasına çalışırlar. Azərbaycan dost ölkələrlə yaratdığı birgə dəyərlərlə müasir dünyamız üçün xoş nümunə formalaşdırır.

Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin qarşıda Pakistana dövlət səfəri də ölkəmizin beynəlxalq aləmdə getdikcə artan nüfuzunun, Avropa və Asiya qitələri arasında qərar tutmuş əhəmiyyətli qovşaq kimi qlobal proseslərdə genişlənən rolunun daha bir təəcəssümü oldu.

Azərbaycan Pakistanla möhkəm dostluq və qardaşlıq təməlləri üzərində qurulmuş strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə malikdir. Uzun illərdir ki, ölkələrimiz müxtəlif platformalarda bir-birinə daim dəstək verir, bütün sahələrdə əlaqələrin inkişafını davam etdirir.

→ 5

Bu gün Azərbaycan ən müasir neft-qaz infrastrukturuna malikdir

"Əsrin müqaviləsi" adını almış AÇG layihəsi çərçivəsində inşaat işlərinə təkcə hasilat platformalarının tikintisi daxil deyildi. Xəzərdən nefti və qazı quruya daşıyan sualtı xətlər, karbohidrogenləri qəbul etmək üçün terminal və istehlakçılara ötürmək üçün boru kəmərləri, dənizdə müxtəlif daşıma və quraşdırma işlərini yerinə yetirən müasir gəmilər lazım idi.

Sex və tikinti sahələri modernləşdirilən ilk müəssisələrdən biri Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu (BDÖZ) oldu. Bu zavod Ümummilli Liderin Azərbaycana bəxş etdiyi ən böyük yadigarlardır. Sovet dönmündə tikintisi SSRİ-nin başqa bir şəhərində planlaşdırılan həmin müəssisənin Azərbaycanı inşa edilməsinə nail olmaq möhür Heydər Əliyevlərinin, mübarizəsinin və siyasi nüfuzunun sayəsində mümkün olmuşdu.

Bu gün genişləndirilmiş, modernləşdirilmiş BDÖZ dünya standartları səviyyəsində fəaliyyət göstərən bir müəssisədir. Onun sexləri, tikinti-quraşdırma və digər sahələri burada ən müasir dəniz platformalarının inşa edilməsinə imkan verir. Müəssisələrin fikrinə, əgər bu zavod olmasaydı, Azərbaycanın son onilliklərdə həyata keçirdiyi neft-qaz layihələrinin hər biri ən azı beş il ləngiyərdi.

→ 7

Bütün yollar Qarabağa aparır

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur qonaqlıq-şəhəri gününə yenidən qovuşub. Hər gün xeyli sayda vətəndaşımız bu yerlərin ziyarətinə yollanır, tarixi əzəməti, təbii gözəllikləri ilə görünlərini valeh edən cənnətməkan ərazilərimizdə həyata keçirilən modern quruculuq işlərini heyranlıqla tamaşa edirlər. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur təkcə azərbaycanlıların deyil, xarici ali qonaqların da üz tutduğu şanlı məkana çevrilib.

Bu yaxınlarda Qarabağın mirvarisi Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-

rəsmi zirvə toplantısında Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qırğız Prezidenti Sadır Japarovun, Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbanın, Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Cevdet Yılmazın, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatarın, Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Kubançbek Ömürəliyev, ümumiyyətlə, türkdilli dövlətlərdən olan xeyli mötəbər şəxs iştirak etməsi də buna nümunədir.

Bütün bunlar da göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur həm də dünyada qonaqpə-

vərliyin və dirçəlişin unikal ünvanı kimi ad-sanə malikdir.

Mənəvi borcumuz

Düz bir qərinə əzizləşmə, ümumiyyətə yelkən, Yer üzündə yaşayan bütün azərbaycanlıların həsrətini çəkdiyi vətən torpaqlarımız artıq azaddır. İndi könlü Qarabağdan, Şərqi Zəngəzurdan keçən bizlər bu yerlərdə gedərkən məscidlərdə dua edərək Tanrıya şükranlıqlarımızı bildiririk. Şəhidlərimizin qanları ilə suvardığı bu pak tor-

paqlarda ruhumuzun dinclik tapdığı, müqəddəs arzularımızın gerçəkləşdiyi meşə-qayalar yaşayır. İllərlə nisgili ilə alışıb-yandırdığımız Vətənin başına pərvanələrlə dolanmış, əzəmətli dağlarına, gül-çiçəklili çəmənliklərinə, zümrüd meşələrinə duyunca baxır, qıvrım-qıvrım yollarına düşüb gözlərimizdən zümrülən sevinc yaşları içərisində addım-addım gözürük hər qarışını...

Ulu yurdumuzun zirvələrinə qalxaraq səsimiz, avazımız gəldikcə hayqırıq: "Doğma vətən, biz qayıtmışıq!"

→ 6

Bakıda Fransanın müstəmləkə altında saxladığı ərazilərdəki Müstəqillik Hərəkatlarının Qurultayının açılış mərasimi keçirilib

Qurultayın keçirilməsi ideyası Fransanın dənizsərfəzi ərazilərinin müstəqillik uğrunda mübarizə aparan siyasi partiya və hərəkatlarına məxsusdur. Niderland koloniyaları olan Bonayre və Sən-Martin adalarından 3 təşkilat qurultayın işində fəxri qonaq qismində iştirak edib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov bildirib ki, Yeni Kaledoniya baş verən son iğtişaclara zamanı Fransa polisi tərəfindən müstəqillik hərəkatlarının üzvləri qanunsuz həbs olunub. Onlarla

terrorçu kimi davranılıb və gizli şəkildə Parisə aparılaraq müxtəlif işgəncələrə məruz qalıblar. Onların arasında azyaşlı uşaqlar olan qadınlar da var. Bakı Təşəbbüs Qrupu siyasi məhbusların ailələrinə və onların müdafiə edən vəkillərə yardım göstərəcəyini bəyan edib.

Bugünkü tədbirdə həmin siyasi məhbusların bəzilərinin ailə üzvlərinin iştirak etdiklərini diqqətə çatdıran A.Abbasov vurğulayıb: "Bakı Təşəbbüs Qrupu Fransa koloniyalarında yaşayan gənclərə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq imkanı

verən tələbə-təhsil təqaüdü elan edib. Artıq bu ildən başlayaraq həmin ərazilərdən olan gənclər bu təqaüddən yararlanıblar".

Sonra çıxış edən Qvadelupanın Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin Baş katibi Jan-Jakob Bisep Bakıda belə bir qurultayın keçirilməsinə dəstək göstərdiyi üçün Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirərək deyib: "Azərbaycan cəsarətli addımlar atır. BMT-nin çətinliyi altında Bakı Təşəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə biz ilk dəfə Bakıda belə bir tədbir keçiririk".

O, bu qurultayın tarixi xarakter daşdığına qeyd edərək bildirib: "Biz kolonializmə qarşı birlikdə mübarizə apara bilərik. Bizim məqsədimiz dünya ictimaiyyətinin diqqətini bu məsələyə yönəltməkdir. Biz əlimizdən gələni edəcəyik ki, həmrəyliyimizi möhkəmləndirək, dünyada daha çox görünə bilək. Fransa koloniyalarına qarşı cinayətlər törədən dövlətdir. Məqsədimiz dünyanı Fransaya təsir göstərmək üçün səfərbər etməkdir".

→ 4

Azərbaycandan COP29 çağırışları

Bunlar həm də sülh, birlik,
bərabərlik uğrunda mübarizəyə dəvətdir

Azərbaycanın istər COP29-un təşkili, istərsə də cari ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" barədə tövsiyə və qərarlarında nəzərdə tutduğu məqsədlər əksər dövlətlər, beynəlxalq qurumlar tərəfindən dəstəklənir. Azərbaycanın istər COP29-un təşkili, istərsə də cari ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" barədə tövsiyə və qərarlarında nəzərdə tutduğu məqsədlər əksər dövlətlər, beynəlxalq qurumlar tərəfindən dəstəklənir. Çünki iqlim dəyişikliyi zaman zaman növbəti dünya iqtisadiyyatı, bəşəriyyətin mövcudluğu üçün ciddi fəsadlar yaradır. Odur

ki, problemin gündən-günə kəskinləşdiyini nəzərə alan bir çox müdaxirəçi ölkələr "yaşıl inkişaf" a keçid təşəbbüslərini alqışlayır, konkret ölçülərin götürülməsi məsələsini aktuallaşdırırlar.

Məlumdur ki, qlobal istiləşmə insan həyatına gərəklili təbii resursların böyük sürətlə sıradan çıxması, yaşlılıqlar səhrələşir, flora və fauna məhv olur. Bitkilər insan qidasının

80 faizi deməkdir. Yer kürəsinin 30 faizini təşkil edən meşə örtüyü canlı aləm, təmiz hava və su üçün əhəmiyyətli resurslar daşımaqla yanaşı, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə əvəzsiz rol oynayır. Hər il 13 milyon hektar meşə sahəsi isə itirilir, torpaqların deqradasiyası 3,6 milyard hektar ərazinin səhrələşməsi ilə nəticələnir. Çoxsaylı heyvan və bitki növü qeyri-qanuni ticarətə cəlb olunur.

Gözlənilən fəlakətləri önəlmək, qlobal gərginliyi sabitləşdirmək məqsədilə BMT-nin İnkişaf Proqramı 2030-cu ilədək bir sıra hədəflər müəyyənləşdirib. Bu siyahıya torpaq deqradasiyasına qarşı neytral dünya qurmaq, davamlı inkişaf üçün vacib şərait məqsədilə biomüxtəliflik də daxil olmaqla dağ ekosistemlərinin qorunmasını təmin etmək, flora və fauna növlərinin qanunsuz istismarına son qoymaq, təbii qorumaq, meşələrin mühafizə və bərpası yönündə tədbirlərin həyata keçirilməsi daxildir.

→ 6

Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 3 oktyabr tarixli 377-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Hərbi xidmətkeçmə haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 18-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 3 oktyabr tarixli 377-IQ nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 1, maddə 14 (Cild I); 2024, № 1, maddə 19, № 2, maddə 137) ilə

təsdiq edilmiş "Hərbi xidmətkeçmə haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 90-cı maddənin dördüncü hissəsi üzrə:
1.1. birinci cümlədə "Könüllü hərbi-vətənpərvərlik idman-texniki cəmiyyətlərindən (KHXVİTC) başqa mülki" sözləri "Mülki" sözü ilə əvəz edilsin;
1.2. üçüncü cümlə çıxarılsın.

2. 171-ci maddənin birinci hissəsinin "b" bəndinin dördüncü abzasından "Azərbaycan Respublikasının KHXVİTC-nin təhsil təşkilatlarında," sözləri çıxarılsın.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 iyun 2024-cü il

"Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

"Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 7, maddə 114; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu (Cild I); 2024, № 2, maddə 138) 13-cü maddəsinin birinci hissəsinin yeddinci abzasında "tələb etdiyi hallar," sözləri ", Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr çərçivəsində xarici ölkələrin səlahiyyətli orqanlarından daxil olan sorğuların (müraciətlərin) icrası məqsədilə qanunla müəyyən edilmiş hallarda vergi orqanlarının tələb etdiyi, habelə" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 iyun 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 341

QƏRAR

Bakı şəhəri, 17 iyul 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 28 sentyabr tarixli 178 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qiymətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən malların (işlərin, xidmətlərin) Siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 28 sentyabr tarixli 178 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 9, maddə 869 (Cild I); 2024, № 1, maddə 80, № 3, maddə 307, № 4, maddə 450; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 6 may tarixli 247 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Qiymətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən

malların (işlərin, xidmətlərin) Siyahısı"nın 2-ci hissəsindən "və bitum" sözləri çıxarılsın.
2. Bu Qərar 2024-cü il avqustun 1-dən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 342

QƏRAR

Bakı şəhəri, 17 iyul 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 11, maddə 2164 (Cild I); 2024, № 1, maddə 127, № 2, maddə 244, № 4, maddə 465; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 3 iyul tarixli 330 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə "8702 40 000 9" alt yarım-mövqeyinə aid sətir "Tarif dərəcəsi (gömrük dərəcəsinə görə %-lə və ya ölçü vahidində görə ABŞ dolları ilə)" sütununda "15" rəqəmləri "0" rəqəmi ilə əvəz edilsin.

2. Bu Qərar dərc edildiyi gündən 30 (otuz) gün sonra qüvvəyə minir və 2025-ci il yanvarın 1-dək qüvvədədir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində 2024-cü ilin I yarımilinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi

İyulun 16-da baş prokurorun müavini - Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Nazim Rəcəbovun sədrliyi ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində 2024-cü ilin birinci yarımili ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Baş İdarənin rəisi çıxışında cari ildə mövcud zaman şərtlərinin müəssisələrinin Azərbaycanı tutduğu sürətli inkişaf yolundan yayınma bilməməsi, ölkəmiz öz strateji hədəflərinə doğru qətiyyətli irəliləməyə davam edərək növbəti uğurlara imza atması, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu bu uğurlu inkişaf modelinin tətbiqinin ardıcıl tarixi sınaqlardan çıxmaqla əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2024-cü ilin ötən dövründə də milli maraq və mənafelərimizin qorunması üçün əsas vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Müşavirədə bildirilib ki, qeyd olunan dövrdə Baş İdarəyə 5112 müraciət daxil olub, eləcə də 715 vətəndaşın qəbulu təmin edilib.

Bundan başqa, əlaqəli dövlət qurumları ilə birgə yerinə yetirilmiş tədbirlər nəticəsində vətəndaşlar tərəfindən "161-Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərdən böyük əksəriyyətinin müsbət həlli təmin edilib, zəruri hallarda cinayət-hüquqi tədbirlər görüldü.

Qurum tərəfindən korrupsiya cinayətlərinə şərait yaradan halların aradan qaldırılması, yol verilən qanun pozuntularının səbəblərinin müəyyən edilməsi və gələcəkdə bir daha törədilməməsi üçün müxtəlif qurumlara 110 təqdimat göndərilib. Həmin təqdimatlar əsasən bir sıra işçilər intizam məsuliyyətinə cəlb edilib və bu kimi digər zəruri tədbirlərin görülməsi təmin olunub.

Baş İdarənin əməliyyat qurumları tərəfindən 93 cinayət işi başlanıb, keçirilmiş 28 əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində korrupsiya cinayəti törədən 25 şəxs cinayət başında yaxalanıb, habelə axtarışda olan 4 nəfər saxlanılıb.

Hesabat dövrü ərzində idarədə 150 şəxs barəsində 111 cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlandı, onlardan 122 şəxs barəsində 93 cinayət işi baxılması üçün məhkəmələrə göndərilib. Məhkəmələrə göndərilmiş cinayət işlərinin mütləq əksəriyyəti üzrə ittiham hökmləri çıxarılıb, qanunla iştirakçıların məhkəmə baxışındadır.

Hesabat dövrü ərzində istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə özge əmlakına vurulmuş 61 milyon 909 min 129 manat məbləğində maddi ziyanın 40 milyon 386 min 399 manatının ödənilməsi təmin olunub.

Zərərin ödənilməsi məqsədilə istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə 8 milyon 32 min 611 manat məbləğində əmlak üzərinə həbs qoyulması təmin olunub.

Qeyd olunan dövrdə Baş İdarənin fəaliyyətinin və antikorrupsiya qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi istiqamətində bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilib.

Ümumilikdə ötən illər ərzində görülmüş işlərin nəticəsi kimi Avropa Şurasının Pulların Leqallaşdırılmasına və Terrorçuluğun Maliyyəoləşdirilməsinə Qarşı Mübarizə Tədbirlərinin Qiymətləndirilməsi üzrə Ekspertlər Komitəsi (MONEYVAL) və İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi

Asiya üzrə Antikorrupsiya Şəbəkəsi də daxil olmaqla beynəlxalq təşkilatların hesablarında ölkəmizdə bu istiqamətdə həyata keçirilən bir sıra tədbirlər müsbət dəyərləndirilib.

Dövlətimizin başçısının fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən olan korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizədə beynəlxalq əməkdaşlığın önəmini, qarşılıqlı təcrübənin paylaşılmasının əhəmiyyətini nəzərə almaqla bu sahədə ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatlarla və digər dövlətlərin müvafiq orqanları ilə əlaqələrin qurulmasına, habelə daha da inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilib.

Tədbirdə baş prokuror Kamran Əliyevin göstərişləri müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmaqla vətəndaşların müraciətlərinə baxılması, "161-Qaynar xətt" əlaqə mərkəzinin fəaliyyətinin daha da gücləndirilməsi, korrupsiyaya daha çox məruz qalan sahələrlə bağlı davamlı təhlillərin aparılması, digər hüquq-mühafizə orqanları və Baş Prokurorluğun aidiyyəti struktur qurumları ilə birgə fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində müvafiq işlərin davam etdirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

Sonda qurumun əməkdaşlarına zəruri əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsinin diqqətə saxlanılması, cinayət işlərinin istintaqı zamanı vurulmuş maddi ziyanın ödənilməsinin təmin edilməsi, əmlakın bərpası, qətimkan tədbirlərinin səmərəli tətbiqinə nail olunması məsələlərinə xüsusi önəm verilməsi, müvafiq sahələr üzrə bilik və bacarıqların inkişafı istiqamətində bir sıra tapşırıq və tövsiyələr verilib.

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti və məsul şəxslər üçün təlim keçirilib

2024-cü ildən başlayaraq Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin Elm və ali təhsil siyasəti şöbəsi tərəfindən müəssisələrin rəhbər heyəti üçün təlim keçirilib.

2023/2024-cü tədris ili üzrə sonuncu təlim 16 iyul 2024-cü il tarixində Azərbaycan Texniki Universitetində ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti və məsul şəxslər üçün təşkil

olunmuşdur. Təlimdə Elm və ali təhsil siyasəti şöbəsinin müdiri Turxan Süleyman şöbənin fəaliyyət istiqamətləri, təlimin məqsədi və Elm və Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasının qərarına aid ümumi müddəaları barədə iştirakçılara məlumat verib.

Şöbə müdiri həmçinin elm sahəsində dövlət siyasətinin və tənzimlənmənin həyata keçirilməsi, elmi müəssisə və təşkilatların elmi fəaliyyətinin nəqləndirilməsi və istiqamətləndirilməsi ilə bağlı sənədlərin təhvil verilməsi barədə iştirakçılara məlumat verib.

Daha sonra Elm və ali təhsil siyasəti şöbəsinin baş məsləhətçisi Vüsalə Qurbanova "Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti üçün təlim iştirakçılarına çatdırılıb.

Tədbirdə 300 nəfərdən çox əməkdaşın iştirak etdiyi təlim keçirilib. Təhsil Nazirliyinin 2023-cü il 30 dekabr tarixli 489 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti üçün təlim iştirakçılarına çatdırılıb. Təhsil Nazirliyinin 2023-cü il 30 dekabr tarixli 489 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti üçün təlim iştirakçılarına çatdırılıb. Təhsil Nazirliyinin 2023-cü il 30 dekabr tarixli 489 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər heyəti üçün təlim iştirakçılarına çatdırılıb.

Bu ilin birinci yarısında KOB evlərində sahibkarlara 200 mindən çox xidmət göstərilib

Cari ilin yanvar-iyun ayları ərzində KOB evlərində sahibkarlara 208 min 194 xidmət göstərilib. Bu xidmətlərin 158 minə yaxını "Bakı KOB evi"nin, 41 mindən çoxu "Yevlax KOB evi"nin, 9 mindən çoxu isə "Xaçmaz KOB evi"nin payına düşür.

Bu barədə AZƏRTAC-a Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyindən (KOBİA) bildirilib.

KOB evlərində sahibkarlara göstərilmiş xidmətlərin 189 mindən çoxu dövlət qurumları (G2B), 20 minə yaxını isə biznes qurumları (B2B) tərəfindən təqdim edilib. Sahibkarlar KOB evlərinə daha çox yükdaşmaları həyata keçirmək üçün icazə

blanki, fərqlənmə nişanı, mənşə sertifikatı, açıq məkanda reklam yerləşdirilməsinə icazə, fiziki şəxsin vergi ucutuna alınması və digər vergi məsələləri, gömrük, kommunal və digər ödənişlər, bank xidmətlərindən istifadə üçün müraciət ediblər.

Sahibkarların KOB evlərində göstərilən xidmətlərdən məmnunluq səviyyəsi 98 faiz təşkil edir.

1 sentyabr Milli Məclisə seçkilər günüdür

Yeni Azərbaycan Partiyası deputatlığa namizədlərini elan etdi

Tahir BUDAQOV: "YAP seçkilərə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə etdiyimiz möhtəşəm ümumxalq Zəfərindən sonra yaranmış reallıqlardan irəli gələn hədəflərlə qatılır"

İyulun 17-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin növbəti iclası keçirilib. YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov iclasın gündəliyi haqqında məlumat verib.

İclasda ilk olaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənkonar seçkilərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi məsələsinə baxılıb.

Tahir Budaqov qeyd edib ki, Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixinin mühüm nailiyyətlərlə zəngin olan şərfli bir dövrünə uğurla yekun vuraraq yeni dövrə qədəm qoymuşdur: "Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi və 2023-cü ildə birgünlük lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində qazandıığımız möhtəşəm qələbələr Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinin, konstitusiyaya quruluşunun bərpasını və ücrəngli bayrağımızın işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimizdə ucaldırılması təmin etmişdir. Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin ölkəmizin sosial-iqtisadi tərəqqisinə, hərbi gücünün və müdafiə qabiliyyətinin yüksəlməsinə, beynəlxalq aləmdə mövqeyinin möhkəmlənməsinə, milli və regional təhlükəsizliyin təmin olunmasına hədəflənmis uzaqgörən siyasəti sayəsində istər ölkə daxilində, istərsə də bütövlükdə bölgədə yeni reallıqlar yaranmış və ölkəmizin qarşısında yeni perspektivlər açılmışdır".

YAP Sədrinin müavini vurğulayıb ki, 2024-cü ilin fevral ayında keçirilmiş Zəfər seçkisinə xalqın mütləq əksəriyyəti Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevi dəstəkləməklə həyata keçirilən siyasətə, Heydər Əliyev yoluna dərin inamını bir daha nümayiş etdirmişdir: "Hazırda ölkəmiz daha bir mühüm ictimai-siyasi proses ətrafındadır. Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq 2024-cü il sentyabrın 1-də ölkəmizin bütün ərazisində Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər keçiriləcəkdir. Ölkəmizin siyasi sistemində aparıcı rolə malik Yeni Azərbaycan Partiyası bu seçkilərə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə etdiyimiz möhtəşəm ümumxalq Zəfərindən sonra yaranmış reallıqlardan irəli gələn hədəflərlə qatılır".

Sonra Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənkonar seçkilərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən deputatlığa namizədliyi irəli sürülmüş şəxslərin siyahısı elan edilib və müzakirələrdən sonra təsdiq olunub.

YAP Sədrinin müavini Əli Əhmədov, partiyanın idarə heyətinin üzvləri Hikmət Məmmədov, Tahir Mirkişili, Bahar Muradova, Anar İsgəndərov, Elmar Qasimov, Eldar İbrahimov, Azər Badamov və Kamal Cəfərov çıxış edərək bildirdilər ki, Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixinin olduqca mühüm bir dövründə qarşıda duran strateji əhəmiyyətli hədəflərin reallaşdırılması üçün ölkənin ali qanunverici orqanı olan Milli Məclisin üzərində böyük vəzifələr düşür. Belə bir tarixi mərhələdə parlamentdə təmsilçiliyin şərfli, eyni zamanda məsuliyyətli olduğu vurğulanıb, göstərilən yüksək etimada görə Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevə dərin minnətdarlıq ifadə olunub.

Bundan sonra seçki komissiyalarının tərkibinə təklif olunan məşvəratçı səs hüquqlu üzvlər, seçki dairə və məntəqələrində səsvərmə günü müşahidə aparacaq şəxslərlə bağlı məsələyə baxılıb və onların siyahıları təsdiq edilib.

İclasda yekun vuran YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov namizədlərə uğurlar arzulayaraq dövlət başçısı, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin onlara göstərdiyi yüksək etimada doğrultmaq üçün sözlərini əsirgəməyəcəklərini, yeni dövrdə qarşıda duran vəzifələrin icrası üçün var gücü ilə çalışacaqlarına əminliyini ifadə edib.

Tahir Budaqov qeyd edib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası bu zamana qədər Azərbaycanın yüksəlişində və çox mühüm tarixi nailiyyətlərin əldə edilməsində müstəsna rol oynamış, bundan sonra da ölkəmizin tərəqqisi naminə reallaşdırılacaq strateji kursa - Heydər Əliyev yolunun davamçısı olan cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü və uzaqgörən siyasətinin həyata keçirilməsinə öz töhfələrini verəcəkdir: "İnanırıq ki, sentyabrın 1-də keçiriləcək növbədənkonar parlament seçkiləri xalqın Yeni Azərbaycan Partiyasına inamının növbəti ifadəsi, Heydər Əliyev yoluna sədaqətinin və Prezident İlham Əliyevin Zəfər yürüşünün davamına birmənalı dəstəyinin təsdiqi olacaqdır".

Gəncədə seçki hüququ ilə bağlı müraciətlərə baxılmasına həsr olunan regional seminar

Sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkonar seçkilərlə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) təşkilatçılığı ilə Gəncə şəhərində seçki hüququna dair müraciətlərə baxılmasına həsr olunan regional seminar keçirilib.

Seminarla MSK-nın üzvləri Fuad Cavadov və İlkin Şahbazov çıxış ediblər. Fuad Cavadov seçki hüququnun pozulması ilə əlaqədar müraciət və şikayətlərə

baxılması üzrə qanunvericiliyin tələbləri, həmçinin şikayətlərin araşdırılması prinsipləri barədə məlumat verib.

Sonra çıxış edən İlkin Şahbazov seçkilərlə bağlı müraciətlərə dair seçki komissiyaları tərəfindən baxılmasından və ekspert qruplarının fəaliyyətinin əsaslarından danışıb. Əyani vəsaitlərdən də istifadə edilməklə keçirilən təqdimatlarla iştirakçılar mövzularla bağlı ətraflı məlumatlandırılıb.

Çıxışlardan sonra seminar seçki qanunvericiliyi, müraciət və şikayətlər, o

cümlədən ekspert fəaliyyəti ilə bağlı fərqli kazuslar üzrə praktik məşğələlərə dair işini davam etdirib və iştirakçılar üçün sınaq testi keçirilib. Tədbir zamanı dairə seçki komissiyalarının ekspert qrupu üzvlərinə MSK tərəfindən hazırlanan və onlara yardımçı olacaq yaddaş kitabçası da paylanılıb.

Seminarla bildirilib ki, genişmiqyaslı maarifləndirmə layihəsi kimi gerçəkləşdirilən seminarların məqsədi qarşıda gələn seçkilərdə vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan hərəkətlər

dən (hərəkətsizlikdən) və qərarlardan şikayətlərin araşdırılması məqsədilə dairə seçki komissiyaları nəzdində fəaliyyət göstərən ekspert qrupu üzvlərinin məlumatlılığının artırılması, bilik, bacarıq və işgüzar vərdislərinin daha da təkmilləşdirilməsidir.

Gündəliyə uyğun olaraq tədbirin sonunda mövzular ətrafında müzakirələr aparılıb və dairə seçki komissiyalarının ekspertlərini maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Masallıda MSK-nın təşkilatçılığı ilə Ekspert qruplarının üzvləri üçün regional seminar keçirilib

2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkonar seçkilərlə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) təşkilatçılığı ilə seçki hüququ ilə bağlı müraciətlərə baxılmasına dair növbəti regional seminar Masallı rayonunda keçirilib.

Tədbirdə region üzrə 19 dairə seçki komissiyasından ekspert qruplarının üzvləri iştirak ediblər.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvü Ramiz İbrahimov seminarla "Seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) təşkilatçılığı ilə seçki hüququ ilə bağlı müraciətlərə baxılmasına dair növbəti regional seminar Masallı rayonunda keçirilib. Bildirilib ki, regional seminarların ke-

çirilməsində əsas məqsəd dairə seçki komissiyalarının ekspert qrupunun üzvlərinin seçki prosedurları ilə bağlı məlumatlılığının artırılması və praktiki vərdislərinin gücləndirilməsindən ibarətdir. Sonra MSK-nın üzvü Nailə Əsgərova ekspert qruplarının fəaliyyətlərinin əsasları, kazuslar üzrə praktiki məşğələlər, sınaq testlərinin həlli və digər məsələlər barədə məlumat verib. Həmçinin iştirakçılar əyani

vəsaitlərdən istifadə etməklə bağlı ətraflı məlumatlandırılıb.

Tədbirin praktiki hissəsində kazuslar üzrə müxtəlif şikayət nümunələri nəzərdən keçirilib, seçki komissiyaları tərəfindən həmin şikayətlərə dair müvafiq qərarların qəbul edilməsi məsələlərinə baxılıb.

Sonra ekspert qrupunun üzvləri üçün hazırlanan və onlara yardımçı olacaq yeni yaddaş kitabçası paylanılıb.

MSK Şəkidə seçki hüququ ilə bağlı müraciətlərə baxılmasına həsr olunan regional seminar keçirib

Sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkonar seçkilərlə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) təşkilatçılığı ilə iyulun 17-də Şəki şəhərində keçirilən regional seminarla seçki hüququnun pozulmasına dair müraciətlərə baxılmasına məsələləri ətraflı müzakirə olunub.

Seminarla MSK Katibliyinin rəsmiləri, respublikanın şimal-qərb bölgəsində, ətraf şəhər və rayonlarda fəaliyyət göstərən 17 seçki dairəsi dairə seçki komissiyalarının hər birindən 3 ekspert olmaqla, ümumilikdə aşağı seçki komissiyalarının 51 təmsilçisi iştirak edib.

Seminarın MSK Katibliyinin müdiri İlqar Əlizadə açaraq Milli Məclisə seçkilərə hazırlıqla əlaqədar komissiyaya tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat verib. Bildirilib ki, re-

gional seminarların keçirilməsində əsas məqsəd dairə seçki komissiyalarının ekspert qrupu üzvlərinin seçki prosedurları ilə bağlı məlumatlılığının artırılması və praktiki vərdislərinin gücləndirilməsindən ibarətdir. Sonra İlqar Əlizadə "Seçki hüququnun pozulması ilə əlaqədar müraciət və şikayətlərə baxılmasına üzrə qanunvericiliyin

tələbləri və şikayətlərin araşdırılması prinsipləri" mövzusunda təqdimatla çıxış edib. Əyani vəsaitlərdən istifadə olunmaqla keçirilən təqdimatda seminar iştirakçılarında seçki qanunvericiliyi, seçki hüquqlarının pozulması ilə bağlı şikayətlərin verilməsi, şikayət vermək hüququna malik subyektlər, şikayətin predmeti, vətəndaşlar tərəfindən təqdim edilən şikayətlərin

forması və məzmunu, şikayət və müraciətlərin xarakteri, araşdırılma müddətləri, ardıcılığı, qaydaları və sübutların qiymətləndirilməsi, şikayətə dair qərar qəbul olunması müddəti, şikayətin qəbul edilməsindən sonra növbəti prosedurlar və digər məsələlər barədə ətraflı izahat verilib.

Sonra MSK Katibliyinin hüquq şöbəsinin müdiri Rafiq

Abbasovun "Seçkilərlə bağlı müraciətlərə dair seçki komissiyaları tərəfindən baxılması. Ekspert qruplarının fəaliyyətinin əsasları" mövzusunda təqdimatı dinlənilib.

Qeyd edilib ki, seçkilərlə əlaqədar müraciətlərə dair seçki komissiyaları tərəfindən baxılması çox vacib məsələdir və vətəndaşların seçki hüququnun daha səmərəli təmin olunmasına mühüm əhəmiyyət daşıyır. Ona görə də dairə seçki komissiyalarının ekspert qrupunun üzvləri mövzu ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərini dərinləndirib və öz vəzifələrinin öhdəsindən layiqincə gəlməlidirlər.

Tədbirin praktiki hissəsində kazuslar üzrə müxtəlif şikayət nümunələri nəzərdən keçirilib, seçki komissiyaları tərəfindən həmin şikayətlərə dair müvafiq qərarların qəbul edilməsi məsələlərinə baxılıb.

Sonda seminar iştirakçılarının maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Bakıda Fransanın müstəmləkə altında saxladığı ərazilərdəki Müstəqillik Hərəkatlarının Qurultayının açılış mərasimi keçirilib

İyulun 17-də Qvadelupanın Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin təşkilatçılığı və Bakı Təşəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə Fransa müstəmləkəçiliyindən əziyyət çəkən Korsika, Melaneziya, Polineziya, Karib və Antil adalar qrupundan olan 15-dən çox siyasi partiya və müstəqillik hərəkatlarının rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə Bakıda birinci qurultayın açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qurultayın keçirilməsi ideyası Fransanın dənizəşırı ərazilərinin müstəqillik uğrunda mübarizə apararaq siyasi partiya və hərəkatlarına məxsusdur. Niderland koloniyaları olan Bonayre və Sen-Martin adalarından 3 təşkilat qurultayın işində fəxri qonaq qismində iştirak edib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov bildirib ki, Yeni Kaledoniya baş verən son iğtişaşlar zamanı, Fransa polisi tərəfindən müstəqillik hərəkatlarının üzvləri qanunsuz həbs olunub. Onlarla terrorçu kimi davranılıb və gizli şəkildə Parisə aparılaraq müxtəlif işğalçılara məruz qalıblar. Onlar arasında azyaşlı uşaqları olan qadınlar da var. Bakı Təşəbbüs Qrupu siyasi məbusların ailələrinə və onların müdafiə edən vəkillərə yardım göstərəcəyini bəyan edib.

Bugünkü tədbirdə həmin siyasi məbusların bəzilərinin ailə üzvlərinin iştirak etdiklərini diqqətə çatdıran A.Abbasov vurğulayıb: "Bakı Təşəbbüs Qrupu Fransa koloniyalarında yaşayan gənclərə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq imkanı verən tələbə-təhsil təqaüdü elan edib. Artıq bu ildən başlayaraq həmin ərazilərdən olan gənclər bu təqaüddən yararlanmağa bilirlər".

Sonra çıxış edən Qvadelupanın Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin Baş katibi Jan-Jakob Bisep Bakıda belə bir qurultayın keçirilməsinə dəstək göstərdiyi üçün Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirərək deyib: "Azərbaycan cəsarətli addımlar atır. BMT-nin çötəri altında Bakı Təşəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə biz ilk dəfə Bakıda belə bir tədbir keçiririk".

O, bu qurultayın tarixi xarakter daşıdığına qeyd edərək bildirib: "Biz kolonializmə qarşı birlikdə mübarizə apara bilərik. Bizim məqsədimiz dünya ictimaiyyətinin diqqətini bu məsələyə yönəltməkdir. Biz əlimizdən gələni edəcəyik ki, həmrəyliyimizi möhkəmləndirək, dünyada daha çox görülməyə bilsin. Fransa koloniyalarına qarşı cinayətlər törədən dövlətdir. Məqsədimiz dünyanı Fransaya təsir göstərmək üçün səfərbər etməkdir".

Daha sonra qurultayda Bakı Təşəbbüs Qrupunun fəaliyyətinə dair 1 il ərzində keçirdiyi uğur yolu barədə videoqarx nümayiş etdirilib.

İcraçı direktor Abbas Abbasov qurultay iştirakçıları üçün Bakı Təşəbbüs Qrupunun birlik fəaliyyətinin yekununa dair qısa təqdimatla çıxış edib.

"Yeni Kaledoniyanın müstəqillik yolu və yeni çağırışlar" mövzusunda müzakirələrlə davam edən tədbirdə digər iştirakçıların çıxışları dinlənib.

Yeni Kaledoniyanın xarici işlər naziri Mikael Forrest Bakıda keçirilən tədbirdə iştiraklarına görə Azərbaycan hökumətinə və buna şərait yaradan bütün insanlara təşəkkürünü ifadə edib. Deyib ki, Fransanın koloniyaları ilə bağlı bu qurultayda biz çətin yoldan uzlaşmaq üçün həll yolu tapmalıyıq. "Biz platformamızı möhkəmləndirməliyik, müzakirələr aparmalıyıq. Siyasi fəaliyyətimizi elə qurmalyıq ki, çağırışlara cavab tapa bilək. Bakı Təşəbbüs Qrupu bizə imkan yaradıb, bunu dəyərləndirməliyik. Bir araya

gələrək müxtəlif gələcək platformalar barədə düşünməliyik. Yeni dünya düzənində öz yerimizi tapmalıyıq", - deyərək əlavə edib.

Sonra çıxış edən Yeni Kaledoniya Konqresinin üzvü İzabella Kaloi vurğulayıb ki, mayın 13-dən bəri Yeni Kaledoniya yaşayanları həmmi bilir. Azərbaycana gəlmək, bu qurultayda iştirakımızın məqsədi Fransa dövlətinin bizə qarşı aktlarının qəbul edilməz olduğunu qotiyətlə bildirməkdir. Biz bunu sət şəkildə qınayırıq. Burada əsasən irqçi polislərdən söhbət gedir. Yazılan

hesabatlar, insanların bu barədə dedikləri hələ də realığa çevrilmir. Nəticə olaraq insanlarımızın qarşı düzgün hərəkat edilmir, hazırkı vəziyyətdə regionda qarşudurmalar, yangınlar baş verir. İllərdən bəri yaranmış problemlər gündən-gündə daha geniş vüsət alır.

İ.Kaloi bildirib ki, bununla bağlı keçirilən tədbirlər, əlbəttə, məsələni kökündən həll etmir. "Demək istərdim ki, biz repressiyaya məruz qalmışıq. Bütün bunların yaranma səbəbi çox təəssüf ki, bizim səsvermə hüquqlarımızın ləğv edil-

məsidir. Bunu Fransa dövləti edib, hüquqlarımızın tapdalanması yol verilmiş və qəbul edilməzdir. Biz bununla bağlı məlumat verdik, təkliflər hazırladıq və əksəriyyət də bu təklifə müsbət yanaşdı. Amma Fransa dövləti bizi dinləmək istəmədi. Ümumiyyətlə, səsvermə hüququnun dondurulması qərarı seçicilərə, mədəniyyətimizə və müqəddəratımıza qarşı olmaq deməkdir", - deyərək İzabella Kaloi əlavə edib. O, qurultayın təşkilinə görə bir daha Bakı Təşəbbüs Qrupuna təşəkkürünü bildirib.

Yeni Kaledoniya parlamentinin üzvü Maria Saliqa diqqətə çatdırıb ki, Fransa dövlətinin hərəkatları qəbul edilməzdir və beynəlxalq səviyyədə müzakirə olunmalıdır. Makron Fransası bütün demokratiya qaydalarına üz çevirib. Maria Saliqa qeyd edib ki, Fransız Polineziyasında bu ölkənin atom, nüvə testlərini xatırlayırdıq. Həmin ərazilərdəki xalqlar bundan uzun müddət əziyyət çəkirdilər. "Fransa terrorçu dövlətdir. Azad etmək istəmədiyimiz ərazilərdə hökmranlığımızı sürdürür", - deyərək vurğulayıb.

Müzakirələr zamanı çıxış edən digər iştirakçılar bildiriblər ki, Fransa hakimiyyəti onların öz müqəddəratını təyin etmə hüququnu tanımalı və müstəqillik proseslərini dəstəkləməlidir. Onlar müstəmləkə siyasəti nəticəsində iqtisadi və mədəni zərarlərdən bəhs edərək, yerli əhalinin hüquqlarının qorunmasının və inkişafının təmin olunmasının vacibliyini diqqətə çatdırıblar.

Qurultay işini "Beynəlxalq Azadlıq Cəbhəsinin yaranması" mövzusunda müzakirələrlə davam etdirib.

İki gün davam edəcək qurultay iştirakçıları tərəfindən müstəqillik uğrunda mübarizədə daha sıx təşkilatlanma, habelə vahid platforma yaradaraq Fransa müstəmləkəçiliyinə qalib gəlmək üçün nəticəyünlü fəaliyyətin əlaqələndirilməsinin yolları barədə müzakirə aparmaq imkanı yaradacaq. Həmin koloniyaların təmsilçiləri öz müqəddəratını təyin etmək mübarizəsində ən səmərəli təcürbə və strategiyalar barədə fikirlərini bölüşəcəklər.

Qurultay koloniyalarda Fransa hökuməti tərəfindən bu ərazilərin sahibləri olan yerli xalqlara qarşı törədilən çoxsaylı cinayətlər və qeyri-qanuni hərəkatlar barədə beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlılığının artırılmasına, ümumilikdə XXI əsrin balalarından biri olan müstəmləkəçilik probleminə diqqət çəkməyə töhfə verəcək.

Qeyd edək ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu Azərbaycan Respublikasının sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər toplantısı çərçivəsində 2023-cü il iyulun 6-da Bakıda "Müstəmləkəçiliyin tamamilə aradan qaldırılmasına doğru" mövzusunda konfransın iştirakçıları tərəfindən yaradılıb. Artıq bir ildir ki, qrup müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən xalqların azadlıq uğrunda apardıqları ədalətli mübarizəyə dəstək verir. Bu xüsusda, Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən artıq 15-dək beynəlxalq konfrans təşkil edilmişdir. Onlardan 4-ü BMT-nin Nyu York, Cenevrə və Vyanada qorğahlarında, biri İstanbulda, digərləri isə Bakıda keçirilib.

Fransa dünyada hərbi-siyasi gərginliyi artırmağa çalışır

BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri də Fransadır. Bu nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın niyyətlərinə görə Təhlükəsizlik Şurasına üzv dövlətlər beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasında əsas məsuliyyəti daşıyır.

Deməli, Fransa dünyadakı münaqişələrin həllinə, habelə global səviyyədə məsələlərə veto qoymağa haqqı olan 5 dövlətdən biridir. Məsələ burasındadır ki, dünyada sülhün və təhlükəsizliyin təminatçısı olan Fransa öz statusundan və hərbi gücündən istifadə edərək geopolitik maraqlarını naminə birmənalı olaraq hərbi-siyasi gərginliyi artırmağa məşğul olub. Müxtəlif regionalda geosiyasi intriqalar ya-

ratmağa cəhd edən Fransa, Qərbi təşkilatlarından digər dövlətlərə qarşı təzyiç vasitəsi kimi istifadə etmək istəyir.

Azərbaycan Prezidenti nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərdə və görüşlərdə, beynəlxalq mətbuata verdiyi müsahibələrdə bir qayda olaraq Fransa kolonializmini ifşa edərək bu ölkənin qanlı cinayətlərlə zəngin kolonializm tarixinə görə utanmalı, törətdiyi vəhşiliklərə görə üzr istəməli olduğunu qeyd edib.

Dünyada baş verən siyasi proseslər Fransanın əleyhinə işləyir. Paris dünyadakı təsir gücünü getdikcə itirməkdədir. Fransa qoşunlarının Mali, Niger və Burkina-Fasodan qovulması bu ölkənin Afrikadakı amansız neokolonializm siyasətinin uğursuzluğa məhkum olduğunu açıq təəssüm etdirir.

Fransa təkəvə əsarəti altında saxlayıb qanlı cinayətlər törətdiyi ölkələrdə deyil, eləcə də Cənubi Qafqazda sabitliyi pozmağa çalışır. Ermənistanı silahlandırmaqla regionda yeni müharibə üçün zəmin hazırlayır...

Prezident Emmanuel Makronun səhv siyasəti ucubandan beynəlxalq nüfuzunu itirən Fransanın daxili vəziyyəti də yaxşı deyil. Hadisələrin gedişi ölkənin sürətlə xaos və vətəndaş müharibəsinə yaxınlaşdığını ehtimal etməyə əsas verir. Bu baxımdan Emmanuel Makron Cənubi Qafqaz siyasətində söz sahibi olmaq arzusunun reallaşdırmaqdan çox, siyasi həyatının son günlərini yaşaması barədə düşünməlidir.

Fransada ard-arda baş verən siyasi hadisələr Parisin müstəmləkə altında saxladığı xalqların həyatına da təsirsiz ötməyib. Yeni Kaledoniya, Fransa Polineziyasında müstəmləkəçilik siyasətinin əleyhdarlarının keçirdikləri uzunmüddətli tiraz aksiyaları bu koloniyalarda xalqların azadlıq uğrunda mübarizələrinin yeni, həlledici mərhələyə daxil olduğunu deməyə əsas verir.

Onu da qeyd edək ki, bu gün Bakı Fransa müstəmləkəçiliyində əziyyət çəkən xalqların səslərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün əsl azadlıq tribunası rolunu oynayır. Cəmi bir neçə ay öncə Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə keçirilən "Neokolonializm: İnsan hüquqlarının pozulması və ədalətsizlik" adlı beynəlxalq konfransda Fransanın müstəmləkəsi altında olan dövlətlərdə, ərazilərdə aparıldığı etnik tozlaşma, insan haqlarının ciddi şəkildə pozulması faktları diqqətə çatdırılaraq dünya birliyi,

beynəlxalq təşkilatlara müraciət qəbul edilmişdir.

Dünyədən Qvadelupanın Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin təşkilatçılığı və Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) dəstəyi ilə Fransa müstəmləkəçiliyindən əziyyət çəkən Korsika, Melaneziya, Polineziya, Karib və Antil adaları qrupundan olan 15-dən çox siyasi partiya və müstəqillik hərəkatlarının rəhbər şəxslərinin Bakıda öz işinə başlayan birinci qurultayı bu gün də davam edir. Xatırladaq ki, qurultayın keçirilməsi ideyası Fransanın dənizəşırı ərazilərinin müstəqillik uğrunda mübarizə apararaq siyasi partiya və hərəkatlarına məxsusdur. Qurultayda fəxri qonaq qismində Niderlandın müstəmləkəsi olan Bonayre və Sen-Martin adalarından üç təşkilatın nümayəndələri də iştirak edirlər. Qurultay iştirakçıları müs-

qətilik uğrunda mübarizədə daha sıx təşkilatlanma, habelə vahid platforma yaradaraq Fransa kolonializminə qalib gəlmək yolunda nəticəyünlü fəaliyyətin əlaqələndirilməsinin yollarını müzakirə edirlər. Həmin koloniyaların təmsilçiləri öz müqəddəratını təyin etmək uğrunda mübarizədə ən effektiv təcürbə və strategiyalar barədə müzakirələr aparırlar.

Qurultay iştirakçıları adları qeyd edilən koloniyalarda Fransa hökuməti tərəfindən həmin ərazilərin əsl sahibləri olan yerli xalqlara qarşı törədilən çoxsaylı cinayətlər və qeyri-qanuni hərəkatlar haqqında beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlılığının artırılmasına, ümumilikdə XXI əsrin balalarından biri olan kolonializm probleminə diqqət yönəltməyi başlıca məqsədləri hesab edirlər.

Bütün yollar Qarabağa aparır

Əvvəli 1-ci sah.

Vətən müharibəsinin başa çatmasından 6 gün sonra Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin iştirakı ilə Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun təməlinin qoyulması vətəne uzanan və onilliklər idi ki, yarıda qırılan bütün yolların əbədi açıldığına rəmzi işarə oldu. Çox tezliklə bu yollarla Qarabağ və Şorqi Zəngəzura sarı qaydıx köçləri yola çıxdı, keçmiş məcburi köçkünlərimiz yurdlarına qovuşdular. Vətən həsrətini sona çatdırın qayıdış karvanları indi də davam edir.

Bu torpaqları ziyarət etməyi hər bir azərbaycanlı özünün mənəvi borcu sayır. Buna görədir ki, yaz, qış demədən ilin bütün fəsillərində Qarabağ və Şorqi Zəngəzur qonaq-qaralıdır. İşğaldan azad edilən torpaqlarda tikinti-quruculuq işlərinin aparılmasına baxmayaraq, dövlətimiz vətəndaşlarımızı tarixi ərazilərimizi görmək üçün qısa zamanda imkanlar yaratdı. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə ilk olaraq 2022-ci il yanvarın 24-də Bakı-

Şuşa-Bakı avtobus reysinin açılması ilə vətəndaşlarımızın Qarabağın mirvarisi, zəfər qalamız Şuşaya mütəmadi səfərləri başladı.

Sözgedən tarixdən Bakı-Ağdam-Bakı müntəzəm avtobus marşrutu da istifadəyə verildi. Bununla "ruhlar şəhəri" adlandırılan Ağdam doğma sakinlərinin, xalqımızın bütün nümayəndələrinin səfərlərinə start verildi. Necə deyirlər, ağ damlı qədim şəhərimizə doğma həmriz qayıtarıdır.

Füzuli şəhərinə müntəzəm uçuşlar həyata keçirilir

Böyük qayıdış proqramının tərkib hissəsi olaraq Azərbaycan vətəndaşlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərə səfərlərinin istiqamətləri genişləndirilir.

Belə ki, bu il aprelin 27-dən etibarən vətəndaşlar fərdi minik avtomobilləri ilə Şuşa şəhərinə və Suqovuşan qəsəbəsinə getməklə bərabər, artıq Laçın şəhərinə də səfər edə bilərlər.

Buna görədir ki, son vaxtlar Şuşa və Laçın şəhərlərinə fərdi avtomobil ilə turist səfərlərinin sayında artım müşahidə olunur.

Adıçəkilən ərazilər üzrə xüsusi nümayəndəliklərdən verilən məlumatla əsasən bu il Qurban bayramı ilə əlaqədar qeyri-ış günlərində (15-19 iyun) Şuşa şəhərinə 2650 avtomobil ilə 12 528 nəfər, Laçın şəhərinə isə 2 296 fərdi avtomobil ilə 8 330 nəfər səfər edib.

Göründüyü kimi, Qarabağ və Şorqi Zəngəzuru ziyarət edən vətəndaşlarımızın sayı hər ötən gün durmadan artır.

Təbii ki, azadlığa qovuşdurulan yurdlarımızda dövlətimiz tərəfindən əsaslı quruculuq işlərinin görülməsi, hərtərəfli infrastrukturun yaradılması, dünyəviyyəli hotellərin inşa edilməsi də bu yerlərdə səfərlər üçün mühüm zəmin yaradır. Qarabağ və Şorqi Zəngəzurda qısa zamanda iki beynəlxalq hava limanının (Füzuli və Zəngilan) istifadəyə verilməsi, Laçın Beynəlxalq Hava Limanının sürətli inşasının həyata keçirilməsi bölgə-

yə səfərlərin daha ölçən olmasına birbaşa xidmət edən əsaslı işlərdir.

Dünyədən Azərbaycanın milli aviadaşıyıcısı AZAL tarixində ilk dəfə olaraq Qarabağa müntəzəm reyslərə başlayıb.

Bakıdan Füzuli şəhərinə və əks istiqamətdə müntəzəm uçuşlar həyata keçirilir.

Bəli, indi qurudan da, havadan da bütün yollar bizi vətənlə görüşə aparır. Gündən-günə Qarabağ və Şorqi Zəngəzura səfər edən insanların sayının artması isə tökcə buraların təbii gözəlliyinə, səfalı hava və suyunu görə yox, xalqımızın hər bir üzvünün qəlbində bu yerlərin müqəddəs ünvanı sahib olmasına, insanlarımızın bu torpaqlara könüllü bağını itirməsinə, əzəli sakinlərinin doğma torpaqlarına qayıdışını təcəssüm etdirən qürurverici məqamlardır.

Yasamən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan etibarlı tərəfdaş ölkələrdəndir

Əvvəli 1-ci sah.

Azərbaycan 1991-ci ilin 18 oktyabrında dövlət müstəqilliyinə nail olduqdan qısa müddət sonra ölkəmizin müstəqilliyini ilk tanıyan ölkələrdən biri məhz Pakistandır. İki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması tarixi isə 1992-ci ilin 9 iyununa təsadüf edir. 1993-cü ilin martında Pakistanın Bakıda, 1997-ci ilin avqustunda Azərbaycanın İslamabadda səfirlikləri yaradılıb. Beləliklə, təxminən 32 ildən çoxdur ki, Azərbaycan-Pakistan əlaqələri yüksələn xətlə inkişaf edərək bu gün strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlib.

Haqq, ədalətə dəstək

Torpaqlarımızın işğalı müddətində Azərbaycanın öz beynəlxalq hüquqlarının müdafiəsi üçün apardığı mübarizədə Pakistan daim yardımçı olub və ölkəmizin ərazi bütövlüyünü ardıcıl şəkildə dəstəkləyib, Ermənistanın Azərbaycanca qarşı hərbi təcavüzünü nəzərə alaraq bu ölkə ilə hər hansı diplomatik təmas qurmayıb. 1993-cü il aprelin 30-da BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycanca dair 822 nömrəli qətnaməsinin qəbul olunduğu iclasda Pakistanın sədrlik etməsi də iki dövlətin münasibətləri tarixinin maraqlı faktlarından.

Azərbaycanın beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan haqlı mövqeyinə dəstək olaraq vaxtlarda Pakistanın Prezidentinin, Baş nazirinin, parlament və digər dövlət qurumları, o cümlədən Azərbaycanın Türkiyənin bayraqları var idi. Bu, bizim münasibətlərimizi unikal edir. Bu gün praktiki layihələrlə bağlı bu münasibətləri hiss etmək üçün müzakirə etdiklərimiz bu bütövlüyə əsaslanır".

Azərbaycan da Pakistanın üzvləşdiyi konfliktlərə münasibətdə daim haqq-ədalətə əsaslanmış, Cəmmü və Kəşmir məsələsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə uyğun, habelə beynəlxalq humanitar hüquqa tam hörmət əsasında sülh yolu ilə həllini dəstəkləmişdir.

Azərbaycan Prezidenti Pakistan səfəri zamanı bu mövqeyi bir daha bəyan edərək bildirdi ki, Cəmmü və Kəşmir məsələsində bizim

birmonalı dəstəyimiz qarşılıqlıdır. "Kəşmirliyərin hüquqları onilliklər boyu diqqətdən kənar qalmış, pozulmuşdur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri məsələnin necə həll olunmasını aydın şəkildə təsvir edir. Lakin, əfsuslar olsun ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icra mexanizmləri yoxdur. Ancaq qarşılıqlı dost kimi biz Sizinlə, Kəşmirdəki qarşılaşmalarla hər zaman yan-yan olacağıq, beynəlxalq hüququn və ədalətin tərəfində dayanacağıq. Mən əminəm ki, ədalət zəfər çalacaq".

Uzun illərdir ki, ölkələrimiz müvafiq beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Asiya Parlament Assambleyası, habelə Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Konfrans çərçivəsində də uğurlu əməkdaşlıq edərək bir-birinə dəstəyini əsirgəmir.

Münasibətlərə töhfə verən səfərlər

Əlaqələrin inkişafında iki ölkənin dövlət və hökumət rəhbərlərinin qarşılıqlı səfərləri, ayrı-ayrı beynəlxalq tədbirlərdəki görüşləri də, təbii ki, böyük rol oynayıb. Bu baxımdan, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1994-cü ilin dekabrında Kasablankada Pakistanın o vaxtın Baş naziri Benazir Bhutto ilə görüşünü, 1995-ci ilin oktyabrında Pakistan Prezidenti Sərdar Faruk Əhməd Xan Ləqarının Bakıya rəsmi səfərini, bir il sonra - 1996-cı ilin aprelinde isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin dost ölkəyə rəsmi səfərini xüsusi qeyd etmək olar. Qarşılıqlı münasibətlərin inkişafına xidmət göstərən qarşılıqlı səfərlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə də davam etmiş, dövlət rəhbərimizin 2005-ci il aprelin 12-13-də Pakistana rəsmi səfəri, eləcə də 2017-ci il 28 fevral-1 mart tarixlərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 13-cü Zirvə toplantısında iştirak üçün dost ölkəyə işğar səfəri ikitərəfli əlaqələrdə mühüm rol oynamışdır.

2015-ci ildə Pakistan İslam Respublikası Prezidentinin Azərbaycan rəsmi, 2019-cu ildə işğar səfəri olmuş, 2016-cı və 2023-cü illərdə dost ölkənin Baş naziri ölkəmizə rəsmi səfər etmişdir. Bütün bunlar Azərbaycan-Pakistan əlaqələrinin daha da möhkəmləndirərək, qarşılıqlı əməkdaşlığın müxtəlif sahələr üzrə inkişaf dinamikasına təkan vermişdir. Xüsusilə, 2015-ci il martın 11-14-də Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Məmnun Hüseynin Azərbaycan rəsmi səfəri zamanı imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Pakistan İslam Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgöy Bəyannamə" ölkələrimiz arasında dostluq və qarşılıqlı münasibətlərinin inkişafı baxımından çox mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu il iyulun 11-12-sini

əhatə edən dövlət səfəri isə ölkə rəhbərimizin təyيارosinin Pakistan səmasında hərbi təyyarələrlə qarşılıqlı müşayiət edilməsinin yaratdığı möhtəşəm mənzərədən başlamış, səfərin sonuna qədər keçirilən görüşlərlə, aparılan müzakirələrlə, imzalanan sənədlərlə tarix yazıldı. Səfər zamanı Prezident İlham Əliyev Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif və Prezident Asif Əli Zordari ilə ikitərəfli görüşlər keçirdi. Səfər çərçivəsində əməkdaşlığın müxtəlif sahələrini əhatə edən 10-dan çox sənəd imzalandı: "Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi arasında konsulluq sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında tranzit ticarət haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının Milli İrs və Mədəniyyət İdarəsi arasında 2024-2029-cu illər üzrə mədəni mübadilə Proqramı", "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının İnformasiya Texnologiyaları və Telekommunikasiya Nazirliyi arasında informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu", "Bakı şəhəri (Azərbaycan Respublikası) ilə İslamabad şəhəri (Pakistan İslam Respublikası) arasında qarşılıqlı əlaqələrinin qurulması haqqında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Milli Elm və Akademiyasının Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu ilə Pakistan Ədəbiyyat Akademiyası arasında Anlaşma Memorandumu" və s. Bu sənədlər Azərbaycan və Pakistan arasında müqavilə-hüquq bazasını daha da genişləndirərək münasibətlərin müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən iqtisadi sahədə daha da gücləndirilməsi üçün yeni üfüqlər açmış oldu.

Hazırda Azərbaycanla Pakistan arasında sərmaayənin ilkin həcmi, təxminən, iki milyard dollardır. Energetika, infrastruktur, daşımalar, müdafiə sənayesi və bir sıra digər istiqamətlər üzrə layihələrin reallaşdırılması nəzərdə tutulur. O cümlədən ilkin mərhələdə güzəştli ticarət formatına aid 9 maddə müəyyən olunub və dövlət rəhbərimizin də bəyan etdiyi kimi, bu, yalnız başlanğıcdır. Azərbaycana gələn pakistansızların sayının son illər ərzində daha da artdığını nəzərə alaraq Bakı-İslamabad, Bakı-Kəraçi, Bakı-Lahor arasında birbaşa uçuşların təşkili məsələləri də gündəmdədir.

Çoxəsrlik tarixə, qarşılıqlı hörmətə, güvənə, etimada əsaslanan Azərbaycan-Pakistan münasibətləri hazırda ticarət, sərmaayələr, sənaye, energetika, daşımalar, neqliyyat dəhlizləri kimi sahələrin praktiki elementlərinə qədəm qoyur. Ölkələrimiz bu istiqamətlərin hər biri üzrə müəyyən edilmiş hədəflərə çatacaq və dünyamız üçün yeni dəyərlər yaradacaq.

İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qazaxıstanda fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporu nümayəndələri Füzuliyə və Şuşaya səfər ediblər

Qazaxıstanda fəaliyyət göstərən diasporumuzun rəhbərlərindən və fəallırlardan, qarşılıqlı təmsilçilərdən ibarət nümayəndə heyəti Azərbaycana səfər çərçivəsində Füzuliyə və Şuşaya səfər edib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZORTAC-a bildirişlər ki, Füzuliyə gedərək qonaqlar yolbo-yu erməni barbarlığının sübutu olan dağıdılmış, vuran qoyulmuş kəndləri görüb, vandalizm aktlarını pisləyiblər. Qonaqlara rayonda aparılan yenidənqurma, təmir-bərpa işləri haqqında ətraflı məlumat verilib. Onlar yenidənqurma və təmir-bərpa işlərini böyük məmnunluqla müşahidə ediblər.

Nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfərinin şüarına uyğun olaraq

"Prezidentlərin izi ilə!" hərəkatı edən qonaqlar Füzuli rayonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin birlikdə açılışını etdikləri Kurmanqazi adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzinə

gəliblər. Mərkəzin 3D modelləşdirmə, səsyzama studiyası, kompüter, musiqi, xalçaçılıq və digər yaradıcılıq otaqları ilə tanış olan nümayəndə heyəti uşaqlar üçün yaradılmış imkanları yüksək qiymətləndiriblər.

Sonra qonaqlar Şuşaya yola düşüblər. Burada da erməni qəsbkarlarının otuzillik işğal dövründə törətdikləri vəhşiliklərdən sonra aparılan bərpa və yenidənqurma işləri ilə tanış olublar. Onlar güllələnmiş heykəllər, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, İsa bulağı, Vaqifin məqbərəsi, Cıdır düzü və digər görməli yerləri ziyarət ediblər.

Diaspor nümayəndələri və qazax xalqının təmsilçiləri Cıdır düzündə böyükölçülü bayraq açaraq qürurla dalğalandırıb, xatirə şəkilləri çəkirdilər.

Respublikanın bütün bölgələrində yaşillıq ərazilərin qorunmasına, yeni parkların, bağların salınmasına xüsusi önəm verilir. Xüsusən iqlim dəyişikliyinə qarşı fəsadların qarşısını almaq, təsirlərinin azaldılması üçün bu istiqamətdə işlərin görülməsi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan, paytaxt Bakıda son illərdə görülən işlər təqdirəlayiqdir.

Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, ölkəmizin bütün şəhər və rayonlarında, xüsusilə Bakıda yeni yaşillıqlar, meşə massivləri, istirahət parkları salınır, mövcud yaşillıq sahələri daha da genişləndirilir. Yeni parklar şəhərsalma standartlarına və müasir tələblərə tam uyğun şəkildə salınır. Şəhərlərin qədimliyi qorunaraq, əvvəlki görkəminə xələl gətirmədən modernizmlə vəhdəti qurulur.

"Yaşıl dünya" naminə görülən işlər

Bakıda bu istiqamətdə görülən genişmiqyaslı tədbirlər - yaşillıqların salınması, sağlamlıq formalaşdırılması, yaşayış massivləri yaxınlığında istirahət guşələrinin yaradılması - bütün abadlıq işləri əhalinin istirahətinə, asudə vaxtını səmərəli, rahat keçirməsinə hesablanıb.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, son illərdə şəhərsalmaqda insanların asudə vaxtlarını keçirməsi üçün meşə massivləri, bağlar, yaşillıq sahələri, yaşayış massivlərinin yaxınlığında sakinlər üçün istirahət parklarının salınması prioritetlərdəndir.

Ümumiyyətlə, müasir şəhərsalma, tikinti layihələrində parklar, istirahət yerləri mütləq nəzərə alınır. Bununla yanaşı, parkların, yaşillıqların salınması zamanı təbii landsaftın qorunmasına da xüsusi önəm verilir.

Son dövrdə Bakı şəhərinin müxtəlif rayonlarında belə istirahət parklarının salındığını və yenidən əsaslı təmir-bərpadan sonra istifadəyə verildiyinin şahidi oluruq. Həmin istirahət məkanlarının açılışında dövlət başçısının şəxsin iştirakı da göstərir ki, Prezident İlham Əliyev Bakının "yaşıl şəhər"ə çevrilməsinə, ölkəmizin iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə bütün səylərini birləşdirməsinə, ümumilikdə yaşllaşdırma sahəsində görülən işlərə xüsusi diqqət ayırır. COP29 kimi mötəbər tədbirin Azərbaycana həvalə edilməsi də ölkəmizin global istiqamətində, sağlamlıq gələcək naminə gördüyü işlərə verilən yüksək dəyərdən xəbər verir. Dövlət başçısının sərəncamı ilə 2024-ün "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunması isə bu xüsusda çox önəmli dir.

Iyulun 15-də dövlət başçısının Nərimanov rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulan parkın açılışında iştirakı da bunu bir daha təsdiq edir.

Ərazisi 4,1 hektar olan park XX əsrin 50-ci illərində salınıb. Şəhərin müasir inkişaf səviyyəsinə və memarlıq üslubuna uyğun olmayan park nadir dizaynda yenidən qurulub. Burada müxtəlif istirahət guşələri, əyləncə qurğuları yaradılıb, o cümlədən uzun müddət yarırsız vəziyyətdə olan fəvvarə meydanının yenidən qurulması işləri həyata keçirilib. Parkın ərazisində yeni yaşillıq sahələri yaradılıb, istismara yararsız, parkın ümumi görkəminə xələl gətirən tikili və qurğular ərazidən götürülüb. Mövcud

Bakı "yaşıl şəhər"ə çevrilir

Paytaxtın Nərimanov rayonunda salınan park COP29-a növbəti töhfədir

ictimai-iaşə obyektlərinin fəsadları müasir üslubda, parkın yeni layihəsinə uyğun təmir edilib, o cümlədən yeni işıq dirəkləri, eləcə də idman qurğuları və uşaq əyləncə meydançası yaradılıb.

Məhəllələrarası parklar, yenilənən istirahət guşələri

Ümumiyyətlə, son dövrlərdə Nərimanov rayonunda sakinlərin rahatlığı, asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün yaşayış massivlərinin yaxınlığında, ümumilikdə ya-

şillıq ərazilərdə ardıcıl olaraq abadlıq işləri görülür. Müasirləşən paytaxtımla rayonun inkişafının uyğunlaşması istiqamətində bütün lazımi tədbirlər görülür.

Eyni zamanda Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi Leyla xanım Əliyeva tərəfindən də məhəllələrarası parklar yaradılması formatı tətbiq olunur. "Bizim həyət" layihəsi çərçivəsində ərazilərdəki onlarla binanın fəsadları, dam örtükləri, blokları təmir olunur, bütün yaş kateqoriyaları üçün həm istirahət etmək,

həm idmanla məşğul olmaq, həm də asudə vaxt keçirmək üçün şərait yaradılır.

Ümumilikdə "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ndə yeni parkların və yaşillıq zolaqlarının salınması, əhaliyə xidmət göstərən müasir infrastrukturun yaradılması Bakının dünyanın ən gözəl, şəhərlərindən birinə çevrilməsi istiqamətində əhəmiyyətli işlər görülür. 2022-ci ilin statistikasına əsasən, ölkəmizdə parkların ümumi sayı 453-dür ki, onların da 164-ü paytaxtın payına düşür.

Elə son illərdə salınan Mərkəzi Park, Yasamalda me-

şə tipli park, "Gənclik", "Çəmbərəkənd", Nizami Gəncəvi parkları bu istiqamətdə görülən işlərin bir hissəsidir. Eyni zamanda gündən-günə gözəlləşən, müasirləşən, "yaşıl şəhər"ə çevrilən, BMT-nin İqlim Dəyişiklikləri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransı kimi mühüm beynəlxalq tədbirə hazırlaşan Bakıda bu istiqamətdə görülən işlərin hamısı COP29-a mühüm töhfə verir.

Əsmər QARDAŞXANOVA, İlham BABAYEV (foto), "Azərbaycan"

Azərbaycandan COP29 çağırışları

Bunlar həm də sülh, birlik, bərabərlik uğrunda mübarizəyə dəvətdir

Yeni millikdə ekoloji tarazlığın qorunması, təbii ehtiyatlardan rəşional istifadə, su, torpaq və atmosferin çirklənmədən mühafizəsi ümumbəşəri problemə çevrilib. Dünyada demografik yüksəlişlə yanaşı, istehlakın kəskin artımı, global istiləşmə, ozon qatının zədələnməsi, təbii ehtiyatların tükmənməsi kimi narahatlıq doğuran məsələlər ətraf mühitlə bağlı düşüncə, plan-proqram və fəaliyyətlərə də təsirini göstərir.

Mütəxəssislərin fikrincə, global ekoloji böhran şəraitində iqtisadiyyat, cəmiyyət və ətraf mühit arasında zəruri balansın saxlanması yalnız inkişafın yeni ekoloji təhlükəsiz və iqtisadi baxımdan optimal modelinin - davamlı inkişafın formalaşdırılması hesabına ola bilər. Deməli, hazırda prioritet əsas məqsədlərin reallaşdırılması üzrə global, regional və milli vasitələrin əlaqələndirilməsidir.

Azərbaycanın istər COP29-un təşkili, istərsə də cari ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" barədə tövsiyə və qərarlarında nəzərdə tutduğu məqsədlər əksər dövlətlər, beynəlxalq qurumlar tərəfindən də xüsusilə müstəbəd müzakirə edilir və dəstəklənir. Çünki iqlim dəyişikliyi son zamanlar nöinki dünya iqtisadiyyatı, bəşəriyyətin mövcudluğu üçün ciddi fəsadlar yaradır. Odur ki, problemin gündən-günə kəskinləşdiyini nəzərə alan bir çox mütərəqqi ölkələr "yaşıl inkişaf"la keçid təşəbbüslərini alqışlayır, konkret ölçülərin götürülməsi məsələsini aktuallaşdırırlar.

Məlumdur ki, global istiləşmə insan həyatına gərəklili təbii resursları böyük sürətlə sıradan çıxarır, yaşillıqlar səhraləşir, flora və fauna məhv olur. Bitkilər insan qidasının 80 faizi deməkdir. Yer kürəsinin 30 faizini təşkil edən meşə örtüyü canlı aləm, təmiz hava və su üçün əhəmiyyətli resurslara daşınmaqla yanaşı, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə əvəzsiz rol oynayır. Hər il 13 milyon hektar meşə sahəsi isə itirilir, torpaqların deqradasiyası 3,6 milyard hektar ərazini əhatə edir.

Gözənilən fəlakətləri önəmləmək, global gərginliyi sakitləşdirmək məqsədilə BMT-nin İnkişaf Proqramı 2030-cu ilədək bir sıra hədəflər müəyyənləşdirib. Bu siya-

hıya torpaq deqradasiyasına qarşı neytral dünya qurmaq, davamlı inkişaf üçün vacib şərait məqsədilə biomüxtəliflik də daxil olmaqla digər sistemlərinin qorunmasını təmin etmək, flora və fauna növlərinin qanunsuz istismarına son qoymaq, təbii qorumaq, meşələrin mühafizə və bərpası yönündə tədbirlərin həyata keçirilməsi daxildir.

Hazırda "yaşıl enerji" növlərinin yaradılması və dünya bazarına nəqli enerji siyasətimizin əsas istiqamətidir. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkətləri ilə birgə gücnəş və külək enerjisindən istifadəni təmin edəcək layihələr reallaşdırılır. Xarici ekspertlər Azərbaycanın külək və gücnəş enerjisində investisiyalarla "yaşıl gündəliyi" əsasında, Xəzər dənizindəki külək stansiyalarının əldə ediləcək "yaşıl enerji"nin Avropaya ötürülməsi üçün Qara dənizin altından elektrik kabelinin çəkilməsi istiqamətində tədbirləri və COP29 barədə yüksək gəzləntiləri xüsusi vurğulayırlar. Alternativ enerji ehtiyatlarının həcmi də bu sahədə dönüş yaratmağa və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə cəhdlərə ciddi əsaslar verir.

BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş global iqlim dəyişikliyinə qarşısını almaq, ekoloji fəlakətlə mübarizədə ləngimədən ciddi addımların atılması üçün daha böyük vəsaitin ayrılmasını vacibliyini qeyd edərək deyib: "COP29 maliyyə məsələləri üzrə aydın strategiyaya ehtiyac duyur. İkinci məsələ süni intellektlə əlaqədardır. Süni intellektlə bağlı risklərin azaldılması üçün texnologiya şirkətləri, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə birgə çalışmalığıq. Bizə vahid bazar, vahid internet kimi yanaşmalar lazımdır. Global Rəqəmsal Razılışma bizdən ötrü çox vacibdir".

Sivil dünya dəfələrlə Azərbaycanın, dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin bəşəriyyəti narahat edən ciddi problemlərlə bağlı təşəbbüslə çıxış etdiyi və əməli nəticələrə nail olduğunu görüb. İyunun 4-də "Bakı-Ekspo" Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - "Caspian Oil&Gas" və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - "Caspian Power" sərğilərinin rəsmi açılış mərasimində Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, biz maksimal dərəcədə məsuliyyət nümayiş etdirməyə və eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyətin müxtəlif komponentləri arasında körpülər qurmağa çalışırıq; "Hesab edirəm ki, COP29 çərçivəsində maliyyə məsələləri ilə yanaşı, əldə ediləcəyimiz ən böyük nəticə qarşılıqlı ittihamlara son qoyulması olacaqdır. Biz baş verənlərə görə bir-birimizi günahlandırmağı dayandırmalı, səylərimizi səfərbər etməli, iddialardan əl çəkməli və diqqətimizi övdlərlərimiz və nəvələrimizin yaşamağa davam edəcəyi bu planetdəki həyatla bağlı gündəliyimizə yönəltməliyik".

Biz bunu pandemiyanın qızğın dönməsində yaranan vaxtın problemi ilə bağlı da görmüşük. Möhz bizim Prezidentimiz bəzi ölkələrin yürütdüyü "peyvənd milliyətçiliyi"ne susmadı və vaxsınların ədalətli bölüşdürülməsini təşviq etdi. Humanist dəyərləri əsas götürən Azərbaycan əksəriyyəti Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər olmaqla, bir çox ölkəyə maliyyə və humanitar yardım göstərdi. Bununla yanaşı, Afrika və inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərində pandemiya fəsadlarını aradan qaldırılması məqsədilə maliyyə vəsaitinin ayrılması barədə qərar qəbul etdi. Azərbaycan belə cəsarətli və qəti addımlarla göstərdi ki, bir ölkənin dünya çapındakı nüfuzu və proseslərə təsir imkanları üçün ərazi və əhali sayı çox da önəmli deyil, əsas düzgün, ədalətli siyasət və siyasi iradədir.

Qurban MƏMMƏDOV, "Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Bu il Naxçıvanda sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı 46 lisenziya verilib

"Cari ilin 6 ayı ərzində özəl sektorun inkişafı, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilib. Belə ki, hesabat dövründə sahibkarlara 46 lisenziya verilib, büdcəyə 19,6 mln manat vəsait ödənilib".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Ordubad rayonunda keçirilən kollegiya iclasında Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat nazirinin müavini, nazir vəzifələrini müvəqqəti icra edən Abbas İsmayilov deyib.

Nazir müavini qeyd edib ki, muxtar respublikanın müvafiq qurumları tərəfindən verilmiş 1447 icazə reyestrində qeydiyyatata alınıb. Qeydiyyatata alınmış icazələr ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,4 dəfə, verilmiş icazələrdən büdcəyə daxil olmaları isə 2 dəfə artıb.

Qeyd edək ki, hazırda Ordubad rayon Vergi Ödəyicilərinə Xidmət Mərkəzində Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin bu ilin 6 ayı ərzində görülən işlər dair kollegiya iclası keçirilib. İclasda muxtar respublikanın iqtisadiyyat nazirinin müavini, nazir vəzifələrini müvəqqəti icra edən Abbas İsmayilov hesabata xarakterli çıxış edib.

Dövlət Neft Fondunun aktivləri 58 milyard dolları ötüb

Cari il iyunun 30-na Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun aktivləri 58 000,6 milyon dollar təşkil edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə ARDNF-in 2024-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə gəlir və xərclərinə dair məlumatda qeyd olunub.

Fondun aktivləri bu ilin əvvəlinə (56 069,7 milyon dollar) nisbətən 3,4 faiz artıb.

Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə isə fondun aktivləri (54 915,1 milyon dollar) 5,6 faiz artıb.

Bundan başqa, cari ilin yanvar-iyun ayları ərzində ARDNF-in büdcə gəlirləri 1,3 dəfə azalaraq 9 milyard 254,9 milyon manat, büdcə xərcləri isə 2,4 dəfə artaraq 6 milyard 414,4 milyon manat təşkil edib.

DSMF-nin xərcləri 14 faiz artıb

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun (DSMF) gəlirləri bu ilin 6 ayında proqnozla müqayisədə 4 faiz və ya 131 mln. manat çox olmaqla 3 mlrd. 408 mln. manat təşkil edib.

Fondun gəlirləri tərkibində məcburi dövlət sosial sığorta daxil olmaları həmin dövrdə proqnoza nisbətən 7 faiz və ya 187 mln. manat artaraq 2 mlrd. 763 mln. manat olub.

Yanvar-iyun aylarında DSMF-nin xərcləri 3 mlrd. 419 mln. manat təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14 faiz və ya 410 mln. manat çoxdur.

Təmali Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş yeni neft strategiyası ölkəmizin gücünün üstünə güc gətirir, şöhrətini, nüfuzunu getdikcə daha da artırır. Bu uğur salnaməsinin müdrik Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilməsi Azərbaycanı dünyada həm də qaz ixrac edən ölkə kimi tanıtdı. "Əsrin müqaviləsi" və ondan sonrakı layihələr ölkəmizə böyük həcmdə gəlirlər gətirməklə, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təkan verməklə, geniş quruculuğa imkan yaratmaqla yanaşı, həm də ən müasir neft-qaz infrastrukturunu bəxş etdi.

1994-cü il sentyabrın 20-də Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlarının tammiqyaslı işlənməsi üzrə Həsilatın Pay Bölgüsü Sazişi (HPBS) imzalandıqdan sonra qarşıda duran ən mühüm məsələlərdən biri yeni neft infrastrukturunun yaradılması və köhnənin modernləşdirilməsi idi. Bu işə olduqca genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsi tələb edirdi.

"Əsrin müqaviləsi" adını almış AÇG layihəsi çərçivəsində inşaat işlərinə təkcə hasilat platformalarının tikintisi daxil deyildi. Xəzərdən nefti və qazı quruya daşıyan sualtı xətlər, karbohidrogenləri qəbul etmək üçün terminal və istehlakçılara ötürmək üçün boru kəmərləri, dənizdə müxtəlif dəşimə və quraşdırma işlərini yerinə yetirən müasir gəmilər lazım idi.

Sex və tikinti sahələrini modernləşdirilən ilk müəssisələrdən biri Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu (BDÖZ) oldu. Bu zavod Ümummilli Liderin Azərbaycanı bəxş etdiyi ən böyük yadigarlardandır. Sovet dövründə tikintisi SSRİ-nin başqa bir şəhərində planlaşdırılan həmin müəssisənin Azərbaycanı inşa edilməsinə nail olmaq məhz Heydər Əliyev səyinin, mübarizəsinin və siyasi nüfuzunun sayəsində mümkün olmuşdu.

Bu gün genişləndirilmiş, modernləşdirilmiş BDÖZ dünya standartları səviyyəsində fəaliyyət göstərən bir müəssisədir. Onun səxləri, tikinti-quraşdırma və digər sahələrində buradan ən müasir dəniz platformalarının inşa edilməsinə imkan verir. Mütəxəssislərin fikrincə, əgər bu zavod olmasaydı, Azərbaycanın son onilliklərdə həyata keçirdiyi neft-qaz layihələrinin hər biri ən azı beş il ləngiyərdi.

"Əsrin müqaviləsi" - 30

Bu gün Azərbaycan ən müasir neft-qaz infrastrukturuna malikdir

BDÖZ növbəti AÇG üçün genişmiqyaslı sifarişlər yerinə yetirdi, "Şahdəniz" və digər layihələr üçün də çoxsaylı işlər həyata keçirdi, indi də öz fəaliyyətini müvəffəqiyyətlə davam etdirir.

Bakı-Novorossiysk, Bakı-Supsa kəmərləri, Səngəçal terminalı, "İstiqlal", "Dədə Qorqud" yarımada qazma qurğuları, "İsrafil Hüseynov" borudüzün barji, "Tofiq İsmayilov" xarici gəmisini... Bunlar Azərbaycanın dərəcə şirkətlərlə birgə həyata keçirdiyi nəhəng neft-qaz layihələrinin hələ ilk mərhələlərində yaradılmış, yaxud modernləşdirilmiş infrastrukturudur.

Azərbaycanda dünyanın ən böyük neft-qaz terminallarından biri - Bakıdan 55 kilometr cənubda, Xəzərin sahilində Səngəçal terminalı tikildi. Terminal "Əsrin müqaviləsi" imzalandıqdan sonra İlk Neft Layihəsi çərçivəsində inşa edildi. Obyektin tikintisi 1996-1997-ci illərdə aparıldı. 1997-ci ilin noyabrında "Çıraq" plat-

formasından alınan ilk neft buraya həmin ilin sonunda çatdırıldı. Əvvəlcə terminal yalnız "Çıraq" neftini ixrac etmək gücündə idi. Növbəti yataqlardan gələn nefti yüksək hasilat ilə obyektin xeyli genişləndirilməsi zərurətini meydana çıxardı.

Səngəçal terminalının genişləndirilməsi 2002-ci il fevralın 20-də başlandı və işlər bir neçə il davam etdi. Bu gün terminal AÇG və "Şahdəniz"dən daxil olan neft, qaz və kondensatı qəbul edən, həmçinin ilk emaldan keçirən çoxsaylı qurğulara avadanlıqları özündə birləşdirir. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəməri, "Cənub qaz dəhlizi"nin əsas seqmentlərindən olan Cənubi Qafqaz Boru Kəməri başlanğıcı buradan götürür. AÇG yataqlarından hasil olunan və Azərbaycanı təmənnaşz olaraq verilən qəşəm qazı "Azəriqaz" şəbəkəsinə qoşan kəmərlər də terminalın ərazisindən başlanır.

Azərbaycanın neft-qaz sahəsində "Əsrin müqaviləsi"ndən sonra əldə etdiyi növbəti böyük nailiyyət BTC-nin çəkilişi və fəaliyyət göstərməsidir. BTC-nin keçdiyi yol nə qədər uzun olsa da, onun fəaliyyətinə nəzarət Azərbaycanın, Bakıdan, Səngəçal terminalından həyata keçirilir.

"Şahdəniz" yatağının işlənməsinin ikinci mərhələsi çərçivəsində terminal bir qədər də genişləndirildi. İndi Səngəçaldan başlanan yollar Azərbaycanı dünyanın daha uzaq ünvanları ilə birləşdirir.

Azərbaycanda həyata keçirilən layihələr çərçivəsində əldə edilən uğurlarda müxtəlif təyinatlı gəmilərin də böyük rolu var. Onlardan tok birini xatırlatmaq kifayətdir. Bu, "Xankəndi" sualtı tikinti gəmisidir. Bakı Gəmiqayırma Zavodunda inşa edilən "Xankəndi" gəmisini DNV GL Norveç və Almaniya təsnifat cəmiyyətinin nəzarəti altında tikilib. Bu gəmi məx-

susi olaraq suyun dərinliyinin 550 metrə qədər çatdığı hissələrində dünya standartlarına uyğun sualtı qurğular inşa etmək üçün layihələndirilib.

"Xankəndi" gəmisinin tikintisində ümumilikdə 2 mindən çox işçi çalışıb və onların 75 faizini yerli mütəxəssislər təşkil edib. Gəmi artıq yeddi ildir dənizdədir və 2027-ci ilədək "Şahdəniz-2" layihəsi çərçivəsində sualtı quraşdırma işlərində istifadə ediləcək.

Bakı Gəmiqayırma Zavodu "Xankəndi"ni ərəsəyə götürməklə Xəzər dənizi hövzəsinin gəmiçilik tarixində yeni eranın başlanğıcını qoyub. Onun inşası həm də Azərbaycanın iqtisadi və sənaye potensialının möhkəmlənməsinin yeni bir təzahürüdür.

Qeyd edək ki, Bakı Gəmiqayırma Zavodu istismara başladığı vaxtdan 5 min ton yükqaldırma gücünə malik "28 May" üzən dokunu, 50 ton dartı qüvvəsinə malik "SOCAR-1" yedək gəmisini, "Zəfər", "Üfüq" və "Turan" sənətin gəmilərini, Heydər Əliyev adına yarımada qazma qurğusunun pantonlarını və üst blokları inşa edib. Zavod "Şahdəniz-2" layihəsi çərçivəsində bir neçə gəminin, o cümlədən "İsrafil Hüseynov" borudüzün, "Tofiq İsmayilov" dəlgiç, "Gilavar" tədqiqat, "Azərbaycan" kran, "Caspian Endeavour" və "Seabed Supporter" təchizat gəmilərini, habelə "Dədə Qorqud" yarımada qazma qurğusunun təmir və yenilənməsini də uğurla həyata keçirib.

Bütün bunlar "Əsrin müqaviləsi" imzalandıqdan sonra Azərbaycanın neft-qaz sahəsində yaradılan və modernləşdirilən infrastrukturunu yalnız bir hissəsidir.

Bu gün Azərbaycandan Avropaya 3500 kilometrlik qaz dəhlizi uzanır. "Cənub qaz dəhlizi" adlanan bu möhtəşəm layihənin təşəbbüsü və aparıcı qüvvəsi məhz ölkəmiz oldu. İndi üç kəməri birləşməsindən yaranan "Cənub qaz dəhlizi" ilə Azərbaycan qazı dünyaya yol alır. Dəhliz yeni interkonnektoqlarla şəxələndikcə ölkəmizdən mavi yanacaq ixal edən dövlətlərin də sayı artır.

İllər ötəcək, hazırda ölkəmizdə həyata keçirilən neft-qaz yataqlarının işlənməsi və karbohidrogenlərin ixracı layihələri bitəcək, bu və digər sahələrdə onları yeni layihələr əvəz edəcək, yeni perspektivlər yaranacaq. İnfrastruktur isə dövlətin mülkiyyəti, xalqın şöhrəti kimi yəne də Azərbaycanı xidmət edəcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun sürətli bərpası dövlətin iqtisadi gücünün göstəricisidir

Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatlar, o cümlədən sahibkarlığın və biznesin inkişafı hər zaman dövlətin diqqət mərkəzində dayanır. Danılmaz faktır ki, ölkəmizdə həyat getdikcə dəyişir, insanların rifah halı daha da yaxşılaşır, paytaxt Bakıda və bölgələrdə yeni-yeni sosial layihələr həyata keçirilir. İnşa olunan göydələnlər, nəhəng körpülər, müasir yollar Azərbaycanı getdikcə artan iqtisadi gücündən xəbər verir.

Bu baxımdan, işğaldan azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə bərpa, yenidənqurma, yeni infrastrukturların yaradılması istiqamətində aparılan işlər də günbəgün sürətlənir. Getdikcə daha çox ərazi minalardan təmizlənir, yaşayış və həyat üçün vacib olan yeni infrastruktur qurulur. Bundan başqa, kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar yeni fəaliyyət sahələrinin, xidmət, ticarət, tikinti, nəqliyyat və digərlərinin yaradılması istiqamətində görülən işlər də ürokaçandır. İndiyədək görülən işlər göstərir ki, Azərbaycan üç onillik ərzində ərmoni vandalları tərəfindən dağıdılaraq yerlə yeksan edilmiş şəhər və kəndlərimizi, tarixi dini-mədəni abidələrimizi yüksək səviyyədə bərpa etmək əzmindədir və buna qadirdir. Bərpa prosesi ilə bağlı qarşıya qoyulan hədəflər müxtəlif sahələrə əhatə edir. Bu gün işğaldan azad olunmuş ərazilər elektrik enerjisi ilə tam təmin edilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzür iqtisadi rayonları ölkənin vahid enerji şəbəkəsinə qoşulub.

Prezident İlham Əliyev zəfərdən sonra yerli və xarici media nüma-

sa bir müddətə yerinə yetirildi. Məsələn, region üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən Tərtər-Çaylı-Suqovuşan-Talış, Əhmədabəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yollarının (Zəfər yolu) və Laçın şəhərinə daxil olma-dan yeni alternativ avtomobil yollarının tikintisi qısa müddətdə başa çatdırılaraq istifadəyə verildi. Digər avtomobil yollarının tikintisi və bərpasının 2026-cı ilin sonunadək başa çatdırılması nəzərdə tutulur. Qarabağ və Şərqi Zəngəzür iqtisadi rayonlarının su ilə təmin olunması məqsədilə dövlət proqramında su anbarlarının, suvarma və paylayıcı kanalların, nasos stansiyalarının və digər su təsərrüfatı obyektlərinin mərhələli şəkildə təmiri, bərpası və yenilərinin tikintisinin də 2026-cı ilin sonunadək yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə zəruri rabitə infrastrukturunu qurmaqla mobil rabitə, radio-televizion yayımı, xüsusi radiorabitə, internet, poçt və s. təşkil edilib. Həmin ərazilərdə kənd təsərrüfatı sahələrinin məhsullarının istehsalı onu göstərir ki, aqrar sektor iqtisadi fəaliyyət növlərindən biri olacaq. Çünki vaxtilə məcburi köçkün düşmüş vətəndaşlarımızın geri qayıtması baxımından məşğulluğun təmin edilməsi vacib məsələlərdən biridir. Eyni zamanda sahibkarlar üçün Qarabağ və Şərqi Zəngəzür iqtisadi rayonlarına investisiya qoymaq üçün də əlverişli şərait - vergi güzəştləri yaradılıb. Bu güzəştlər əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə rezidentlərin 2023-cü il yanvarın 1-dən 10 il müddətində mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq və

sadələşdirilmiş vergidən azad edilir. Bu isə biznes subyektlərinin əsas vergi yükünün əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması deməkdir. 44 günlük savaşa qazanan zəfərdən ötən dörd ilə yaxın bir müddətdə aparılmış işlərin miqyasını nəzərə alsaq, azad olunmuş ərazilərdə yeni həyatın Böyük qayıdış proqramına uyğun qurulduğunu daha aydın görürük.

"Dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı istiqamətində kompleks proqramlar, genişmiqyaslı bərpa və quruculuq tədbirləri, o cümlədən infrastruktur layihələri icra olunur". Bu sözləri Xankəndi şəhərində bir neçə gün əvvəl keçirilən Əlaqələndirmə Qorqarğının İdarəetmə Mərkəzinin İqtisadi məsələlər üzrə İşçi Qrupunun iclasında

iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini, işçi qrupunun rəhbəri Elnur Əliyev deyib.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məsələlərin mərkəzləşdirilməsi sayəsində həlli ilə bağlı əlaqələndirmə Qorqarğının Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2020-ci ilin noyabrında yadadılıb. Sözügedən iclasda bildirilib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə iqtisadi canlanmanın sürətləndirilməsi və investisiya cəlb edilməsinin artırılması üçün əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə

görülən işlər, o cümlədən vergi və gömrük güzəştləri, sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi, sosial sığorta haqlarının subsidiyalaşdırılması və digər güzəştlər özəl təşəbbüslərin genişləndirilməsi, sosial sığorta haqlarının subsidiyalaşdırılması və digər güzəştlər özəl təşəbbüsləri hərtərəfli təşviq etmək və dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığını inkişaf etdirməklə regiona investisiya qoyuluşunu artıracaq. Tədbirdə Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Elçin Yusubov yaşayış məskənlərində infrastrukturun bərpası və yenidən qurulması, əhalinin öz yurdlarına geri qayıdışı, məşğulluğun təmin edilməsi prosesi barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, bölgədə müxtəlif istiqamətlər üzrə sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlverişli imkanlar var və iş adamları biznes fürsətlərindən lazımcına yararlana bilə-

lər. O, Xankəndi şəhərində və ətraf rayonlarda sahibkarlar tərəfindən müxtəlif istiqamətli layihələrin icra olunduğu və bu layihələrdə əsasən qayıdışı həyata keçirilən əhalinin çalışdığını söyləyib.

Xatırladaq ki, Əlaqələndirmə Qorqarğının may ayında Xankəndidə keçirilmiş iclasında qorqarğın rəhbəri Samir Nuriyev işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bu ilin sonunadək 27 yaşayış məntəqəsi üzrə geri qayıdacaq əhalinin sayının ümumilikdə 25 min nəfərdən çox olacağını və növbəti illərdə bu rəqəmin getdikcə artacağını diqqətə çatdıraraq, "Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində görülən işlərin keyfiyyətli, vaxtında və əlaqələndirilmiş şəkildə icrasını vacibliyini xüsusi vurğulamışdı. Bütün bunlar Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpa və yenidən qurulmasında Azərbaycan dövlətinin iqtisadi gücünün göstəricisi olduğunu təsdiqləyir. Ona görə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə vaxtaşırı iqtisadi canlanmanın sürətləndirilməsi, regionun investisiya cəlb edilməsinin artırılması və dayanıqlı məşğulluğun təmin olunması istiqamətində müzakirələr aparılır, zəruri tədbirlərin icrası ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilir.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Məktublار: problemlər, rəylər, təkliflər...

MƏMNULUQ

Yol gözəlliyi sevir

Şamaxı paytaxtdan 110 kilometrlik məsafədə yerləşir. Şirvan bölgəsi istiqamətində hərəkət edən avtomobillər, əsasən, buradan keçir. Şamaxının aşağı hissəsindən uzanan yolla Mərkəzi Aran və qərb istiqamətində gün ərzində minlərlə nəqliyyat vasitəsi hərəkət edir.

Əvvəllər yolda avtomobillərin hərəkəti düzgün nizamlandı. Dörd yol ayrığı birbaşa bu yolun üstündədir. Mən çox vaxt bu yoldan istifadə edirəm. Dəfələrlə kəndlərə ayrılma yerində qazalarla üzləmişəm. Hətta bir neçə dəfə həmin qazalar ölümlə nəticələnib.

Bu ilin əvvəllərində Şamaxıdan keçən yolda təmir başlandı. Öncə yol bir qədər genişləndirildi.

Mədrəsə istiqamətində, Nəsimi bağları adlanan ərazidə buradan keçən hər kəsin marağına səbəb olan yolayırıcı yaradılıb. Dairənin içində heykəl güllərin düzümü də göz oxşayır.

Mən belə yolayırıcılara xarici ölkələrdə rast gəlmişəm. Sevinirəm ki, bu gün qədim və müasir Şamaxıda belə gözəl yolayırıcı yaradılıb. Bu yolayırıcı hərəkətə uyğun bir nizam gətirməklə yanaşı, yarana biləcək yüngül bədbəxt hadisələrin qarşısının alınması deməkdir.

Səfa MUSTAFAYEV,
Şamaxı rayon sakini

TƏMİZLİK

Xəzəl dolu küçələr bizi məyus edir

Göyçay rayonu həmişə səliqə-sahmanı ilə seçilib. Son illərdə rayonda böyük dəyişikliklər olub. Göyçayın şəhər planı da fərqli qurulub. Səliqəli və işıqlı küçələr, xüsusən zövqlü tikilən işə obyektləri və digər yaşayış strukturu buraya qadam basan hər kəsi cəlb edir. Rayon mərkəzində ötən əsrin 70-ci illərində inşa edilən yeraltı keçid Şirvan bölgəsində yeganədir.

Bir müddət idi ki, işimlə bağlı rayondan uzaq düşmüşdüm. Həmişə səliqə-sahmanlı gördüyümüz Göyçayın küçələrində xəzəl toparlarını, daşınmaz vəziyyətdə qalan zibil yığılıqlarını gördük. Sual oluna bilər ki, ağacın xüsusiyyəti xəzəllə sonucunla deyilmi? Bəli, lakin xəzəl töküldüyü yerdə qalanda zibilə çevrilir. Vaxtında təmizlənməyəndə daha eybəcər mənzərə yaranır.

Çox istərdik ki, Göyçay həmişə səliqə-sahmanını qoruyub saxlasın. İnanırıq ki, qısa bir zamanda xəzəl qalaqları təmizlənəcək və küçələrimiz həmişəki kimi səliqəli ilə seçiləcək. Uca çinarlar işə yaraşığı verdikləri şəhərimizin bəzəyinə çevriləcək.

Uğur MƏMMƏDOV,
Göyçay rayon sakini

GİLEY

İctimai nəqliyyatdakı nöqsanlar hələ də qalır

Ayağımızda yaranmış problemlə əlaqədar ictimai nəqliyyatdan istifadə etməyə çətinlik çəkirəm. Bu səbəbdən qarşılaşdığım problemlə bağlı sizə müraciət etməyə qərarına gəldim. Paytaxtda xətərə buraxılan avtobuslar müasir standartlara qismən uyğun deyil.

Düzdür, səliqəlidir, kondisionerlə təmin olunublar, oturmaqalar sınıq-saxxaq deyil, sürücülər müəyyən olunmuş qaydalara nisbətən əməl edirlər, ümumiyyətlə, əvvəlki avtobuslarla müqayisə olunası deyil. Amma fiziki məhdudiyətli vətəndaşların avtobuslardan istifadəsi üçün infrastruktur yaradılmayıb.

Avropa standartlarında avtobusların səkilərə yaxın saxlayaraq problemi olan şəxslərin nəqliyyata rahat minməsinə şərait yaradılması hər birimizə məlumdur. Bizdə isə əsa ilə belə avtobusa qalxmaq çətinlik yaradır, hələ əlil arabasını demirəm, oturmaqada əyləşməsinə gözləmədən avtobusu hərəkət etdirən sürücüləri demirəm... Avtobusların onlar üçün ayrılması xüsusi cəhətdə yox, dayanacaqdan kənarında saxlanması heç kəsə sirr deyil. Bu vəziyyətdə panduslardan söhbət belə gedə bilməz. Bir sözlə, kömək olmadan, təkbaşına ictimai nəqliyyatdan istifadə fiziki məhdudiyətli insanlar üçün ciddi problemdir. Nəzərə alsaq ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra ölkəmizdə qazilərmiş, fiziki qüsurlu vətəndaşlarımız var, bu ciddi məsələnin həllinə məsul olan şəxslərin məsələnin aradan qaldırılmasına kömək edəcəklərinə ümid edirik. Ətrafdakı insanlar lilliyi olan şəxslərə kömək edirlər, amma bu problemin həlli deyil. Fiziki məhdudiyətli insanlar heç kimdən asılı olmadan sərbəst hərəkət etmələri üçün şərait yaratmaq lazımdır.

Nurana ƏLİŞOVA,
Bakı şəhər sakini

UĞUR

Qızıl medallı 18 yaşlı qız

Məsallı rayonundan olan gülüşçümüz Ruzanna Məmmədovanı deyirəm. O, Serbiyanın Novi Sad şəhərində keçirilən U-20 Avropa çempionu titulu uğrunda mübarizədən qalib ayrılaraq öz xalqına böyük sevinc yaşadıb.

Gülüşçümüz doğma Azərbaycanı qatıldığı yarışda layiqincə təmsil edərək 59 kiloqram çəki dərəcəsinə sərbəst gülüş üzrə döyüşlərdə bütün rəqiblərdən üstün olub. O, finalda rusiyalı Yelena Kurovaya ilə üz-üzə gəlib. Təbii üzünə böyük inamla çıxan gülüşçümüz rusiyalı idmançıya 14:10 hesabı ilə qalib gələrək, U-20 Avropa çempionatının fəxri kürsüsünün ən yüksək pilləsinə qalxaraq qızıl medalla doğma Vətəninə qayıdır. Qeyd edim ki, indi 18 yaşlı idmançının belə sevincdirici qələbələri çoxdur.

Ruzanna Soxavət qızı 22 iyun 2006-cı ildə Məsallı rayonu, Mişkəmi

kəndində dünyaya göz açıb. Lap kiçik yaşlardan idmana maraq göstərən qız Bakının Suraxanı rayonu, Hövsən qəsəbəsindəki 76 sayılı tam orta məktəbdə təhsil alıb. 2012-ci ildə elə burada fəaliyyət göstərən Olimpiya İdman Kompleksində sərbəst gülüş üzrə məşqlərə başlayıb.

Artıq dünyada yaxşı idmançı kimi tanınan Ruzanna Məmmədova Azərbaycan Gülüş Federasiyasının qadınlardan ibarət milli yığma komandasının üzvüdür. Qazanılan bütün uğurlarına görə isə özünü xalqına borclu sayır. Deyir ki, müdriklər beşiyi, igidlər diyarı olan belə bir ölkənin vətəndaşı olmaq böyük xoşbəxtlikdir. Qazandığı qələbələrlə daim onun adını uca tutacağıam.

Bəli, qalib bir ölkənin vətəndaşı məhz Ruzanna kimi olmalıdır.

Zəfər URUCOĞLU

Foto

Bu gün sizə meyvələrin söhbətini təqdim etmirik, yay meyvələrindən söhbət açırıq. Kim sevmir ki, yay meyvələrini - giləsi, çiyələyi, əriyi, almanı. Hər birinin özünəməxsus dadı, ətri olan bu meyvələr yayın ən sevilmə taamlarıdır. Təkcə dadı, gözoxşayan görüntüsü ilə deyil, ayrı-ayrılıqda hər biri orqanizmə müalicəvi faydaları - A və C vitaminləri, lif və antioksidantlar kimi əsas qida maddələrinin

zənginlikləri ilə seçirlər. Yay mövsümündə bazar piştaxtalarını bəzəyən bu meyvələrdən hazırlanan şirələr, mürəbbə və cəmlər hər kəsin ağız dadına uyğundur. Lakin unutmamaq olmas ki, tərkibində şəkərin miqdarının çox olduğuna görə, normadan artıq yeyilməsi qan şəkərinin yüksəlməsinə və çəki artımına da səbəb ola bilər.

Fotolar İlham BABAYEVİNDİR

EKOLOGIYA

Tullantıların emalı gəlirli biznes sahəsidir

Turizm sektoru Qubada ildən-ilə inkişaf edir və təbii ki, buraya gələn insanların da sayı artır.

Turistlərin sayı artıqca, infrastruktur da genişlənməli və yenilənməlidir. Əgər bir istirahət mərkəzi əvvəllər gün ərzində 30 kiloqramlıq ərzaq məhsulu alırdısa, hazırda o bir neçə dəfə artıb. Bu da öz növbəsində tullantıların da artması deməkdir. Bəs mərkəzlərdə yığılan zibil hara daşınır?

Əslində, bu zibil heç bir yerdə daşınmır. Bəzi mərkəzlərdə quyular qazılır və zibil orada basdırılır, ya da gecənin qarantılığında bir yerdə yığılaraq yandırılır. Bir də tullantıların bir hissəsi çaylara atılır.

Dünya təcrübəsində belədir ki, bu sahə ilə məşğul olanlar biznes qururlar. Bununla həm ekoloji tarazlığın pozulmasının qarşısını alır, həm də pul qazanırlar. Bəs bu iş bizdə niyə belə təşkil olunmasın?

Səmayə QARAYEVA,
Quba sakini

TURİZM

"Şəfa" sanatoriyası məmnunluq hissi yaradır

İl boyu işlə-güclə məşğul oluruq, istirahət haqqında fikirləşməyə zaman belə qalmır. İxtisasca həkim olduğuma görə insanların sağlamlıqlarının qeydində qalmaq, onların səhhətini normalaşdırmaq bizim vəzifə borcumuzdur.

Bir neçə il bundan əvvəl özümü yorğun və üzgün hiss etdim. Respublika Səhiyyə İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Komitəsinə müraciət edərək göndərişlə ailəliklə Qusardakı "Şəfa" sanatoriyasına gəldik.

Ölkəmizin şimal bölgəsinin tarixi və inkişafı ilə də yaxından tanış olmaq imkanı qazanırlar. Xınalıq, Təngəaltı kəndləri, Laza şəlalələri, tarixi abidələrin ziyarəti bu bölgə barədə məlumatımızı daha da zənginləşdirir. Burada futbol həvəskarları da daıxırlar. Turistlərin ixtiyarında olan futbol meydançasında kiçik komandalarla yarışlar təşkil olunur, axşamlar isə bir yerdə yığılıb dünya arenasında keçirilən oyunları da seyr edirlər.

Bu sanatoriya həm də tanışlıq mərkəzidir. Üzünü illərlə görmədiyimiz tələbə yoldaşlarımızla burada rastlaşırıq. Hələ tibbi təcrübəmizin bölüşməyini demirəm. Dostlarımızla istirahət vaxtlarında elmin yeniliklərindən söhbət açırıq, fikir mübadiləsi aparırıq.

Yeddi günlük istirahətimizdə bizim qazancımız yenidən fəaliyyət üçün enerji toplamaq, yeni dostlar qazanmaq və cansağlığıdır.

Hörmətli redaksiya, sizin vasitənlə bizə rahatlığı bizim üçün yaranan bütün "Şəfa"çılara təşəkkür edirik. Var olsunlar!

Səvinc ƏHMƏDOVA,
Qusar rayonu

NARAZILIQ

Qəsəbə sakinləri problemin həllini gözləyirlər

Nədənsə, Binaqədi qəsəbəsində işıqlar tez-tez söndürülür. Hər sənədə də 2-3 saat çəkir. Ən pisi də odur ki, bu hal axşam saatlarında - 6-dan, 7-dən sonra baş verir. "Azərişiq" ASC-nin qaynar xətti olan 199-a nə qədər zəng etsək də, xeyri olmur.

Qəsəbənin ətrafında yeni salınmış yaşayış sahələrində yaşayanlar isə heç vaxt bu problemlə üzləşməmişlər. Çünki o ərazilər əvvəllər neft buruqları sahəsi olduğundan güclü transformatorlarla təmin edilib. O səbəbdən qəsəbə sakinləri hər iş sənəndə həmin ərazilərə baxıb köks ötürürlər. Görəsən nə vaxt bizim də işıq probleminiz həll olunacaq.

B.MİRZƏYEV,
Binaqədi qəsəbə sakini

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 21 mart (Cümə günü) tarixli 142-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Ponçənbə, 18 camadiyalaxir sənə 1337.
21 mart sənə 1919.Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidirMəhəlli-idarə:
Bakı, Vorontovski və Qubernski
küçələrin künçündə 4 nömrəli evdə
"Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 80 qəpik.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalatın mükafatını
idarə təyin edir.Abunə şəraiti:
Bakı üçün 1 aylığı 18 rubla,
2 aylığı 32 rubla, 3 aylığı 45 rubla,
Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 20 rubla,
2 aylığı 35 rubla, 3 aylığı 50 rubladır.Elan fiati: sətəri 3 rubla. Kərratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.DARDANEL LOKANTASI
NOVRUZ BAYRAMI
MÜNASİBƏTİLƏ

"Novruz Bayramı"nın tantənəli bir surətdə qarşılanmasi. Hər cür təamlar mövcuddur. Bu gün lokantamızda bayram münasibətilə Keçəçi Məhəmməd oxuyub musiqi dəxi çalınacaqdır. Cəmi müştərilərimizi Novruz Bayramı münasibətilə təbrik ediriz. Telefon numero 40-95.

Eydi-firuz [xoşbəxt bayram] NOVRUZ münasibətilə qareə və qarələrimizi [qadın və kişi oxucularımızı] təbrik ediriz.

CƏMIYYƏTİ-XEYRİYYƏ DAIİR

"Və təəvənu əlal-birri vətətaqva və la təəvənu əlal-ismi vələduvani vattəkulləhə innallahə sədidülükab."

Kamali-məhəbbətlə camaatə təvəcəh edib [üz tutub] izhar ediriz [bildiririk] ki, fığərəyā ianə etmək böyük və ümdə ibadət-dandır [ibadətlərdəndir]. Kim ki, fəqət, qərəzi-xəssisi ardınca gedib millət işindən bixəbər oldu, yaxud millət dərdinə qalmaya, o indallah cavəbdəhəndə [Allah yanında cavəbdeh] və insaniyyət aləmindən kənarıdır.

"To kaz mehnate digaran biğəmi
Nəşayəd ke namat nəhand adəmi"

Ey camaat! Hümətəsizlik bəsdir, kəsəlat [süstlük, hərəkətsizlik] bəsdir, kor və kar olmaq bəsdir. Gözümüzü açıb bir ələmə baxalım. Fığəranın əh və nələlərini eşidəlim. Başqalardan bir ibrat əlalim. İnanalım ki, ya qədərlər bəzə dars verməkdədir ki, ta nədim [peşmançılıq çəkən] və peşman olub öz vəzifəyi-insaniyyət və islamiyyətimizi düşüdü doğru və insaniyyətə şayəstə [layiq] bir yola sülük edəlim [yola addım ataq].

Əğər, yənə də Allahtaalanın rızasını mənzur [nəzərdə] tutmayıb millətin və fığəranın qeydina qalmayacaq, olar ki, təzədən ənənuzübbillə [Allah qorusun, Allah ələməsin] böyük və şiddətli balalar nazil olub [enib], dəf və raf'i [aradan qaldırılması] mümkün olmaya.

"Loftə Haq ba to modaraha konəd
Çonke əz həd baqzari rosva konəd"

Camaat! Məlumunuzdur ki, Cəmiyyəti-Xeyriyyə heyəti neçə vaxtlardır böyük hümmətlər və səylər göstərmişdir. Bu heyətə ki, müsəlman camaatı hər ayda hər nəfsə [adambaşına] biləistisna [istisnasız] yarım manat fığəranın nəf'inə [xeyrinə] ianə versinlər. İnanalım ki, ayda yarım manat verməklə faqir olmarız. Lakin, bu yarım manatlarla şəhərin fığəranına böyük imdad yetişib bilər və bu adət xalq arasında davam və intisaf edib [yayılib] vaxt-ile böyük nəticələr verər və olar ki, başqa şəhərlərdə dəxi bu qayda cari və təbiiq olunub islam ələmində gözəl bir adət qalar.

"Qatre qatre cam gərdə badəz ən dəryə şəvəd."

Bihəmədüllillah, ələmə [ağlamlar; ruhanilər] icməən [birgə, yekdillik]lə və gözəl qaydanın cərəyanına bəzli-hümətət etməkdədir [hümətət sarf edir, say göstərir]. Lakin əfsuslar olsun ki, məhəl-lərərimizin bəzi nümayəndələri layiqinə ələməyə bu babda müavinət göstərməyirlər. Eyib etməz. ələmə bəzli-hümətət etməklə öz vəzifələrini əmələ gətirib, dünya və axirət cavəbdəhəndəliyindən xilas olar. Bəzi nümayəndələrimiz isə olar ki, axır halda insaf edib onlar da müavinət göstərməzlər.

Camaat! Allahdan qorxun və həzrəti peyğəmbərin şəriətini ehya etməyə [diriltməyə] çalışın. Yoxsa bu qədərlər fığəranın əh və nələləri aqıbat təsir verib həlakımızə bais olar. Dəxi Allahtaala dərgəhində dua və ahuzarımız fayda verməz.

"Morade ma nəsihat bud qoftim
Həvalət ba Xoda kərdim və rafətim"

Məşixət sədrli:
[Mustafa] Əfəndizadə
və [Axund Ağə] Ağəalızadə

AZƏRBAYCAN
MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

17 mart

(keçən nömrədən mabəd)

Sədr - Söz Ağə Aşurovundur. Söz istəyənlərdən rica ediram yazıb versinlər.

Aşurov - Mən də bu layihənin qəbul olunmasına bərkəsm [əyləşinməyəm]. Parlanəm gözübəğli bu işə getməməlidir. Hökumət bilmir ki, bu surətlə müavinət-nəqdiiyyə verməklə xəzinədən nə qədər pul çıxaracaqdır? Əğər bu gün hökumət neçə min manat neçə qəpik olduğunu qəti surətdə bilməyirsə, bəri təxminən də deyərlik ki, 5 milyon çıxacaqdır, 10 milyon, yoxsa 100 milyon. Ancaq deyirlər ki, bu qanunu qəbul edin. Amma bunu böylə qəbul etmək olmaz. Burada ikinci bir məsələ vardır. Bir neçə hökumət qulluqçuları vardır. Məsələn müəllimlər, teleqrafda olanlar və qeyrilər. Bunlar qədim vaxtdan az məvacib əlirlər. Bunların məvacibləri artırılmayıbdır. Nəzarət [Nazirlik] qulluqçularının həli nəzərə alınb məvacibləri artırılmışdır. Amma onlar köhnə qərar ilə məvacib əlirlər. Onların məaşları ancaq bir neçə prosent (faiz) artırılmışdır ki, o da bir şey deyildir. Onlara da Nəzarət qulluqçuları misalından insan kimi bəxib məvaciblərini artırmalıdır. Məsələn, müəllimlər fəna bir haldadırlar. İmndi 75 faiz müavinət-nəqdiiyyə verməklə siz onların səsinə kəsirsiniz. Çünki bu dörd-beş yüz manat edəcəkdir ki, o da bir köməklik deyildir. Bununla onların həli yaxşılaşmaz. Ona görə deyirik ki, bu layihəni rədd edək və hökumətdən tələb edək ki, qulluqçuların məvaciblərini artırmaq üçün bir proje tərtib versin, tainki hamısı bir cür məvacib əlsinlər. Mən məruzəçiyə bir sual vermək istəyirəm...

Sədr - (Natiqə dayandırır) Natiq əfəndi rica ediram sualınızı məclisə dəyəsiniz, məruzəçi sonra cavab verər.

Aşurov - Mən ələ bunu demək istəyirdim. Mən deyən başa düşürsünüz. (Kürsüdən düşüb gedir) (Ümumi gülüş)

Sədr - Söz Türüq və Məabir [Naqliyyət və Rabita] naziri Xudadad bəy Məlikaslanov cənaibərindir.

Məlikaslanov - Möhtərəm məbusalar! Məliyyə naziri burada olmadığına görə, hökumət tərəfindən deyirik ki, komissiyanın qərarına etiraz yoxdur. Bəynəldarə Komissiyonu [idarələriarası

Komissiya] məsələsinə gəlincə, onu deyərək ki, komissiyon çoxdan işləyir. Bahalıq gün-gündən artdığından komissiyon bu gün qoyduğu qərarı sabah dəyişdirməyə məcbur olur. Ona görə də işlərini tez bitirməyir. Komissiyon yanvar və fevral aylarını hesab etmişdi. Sonradan isklə [liman] və damiryol qulluqçularının məvacibi artdığından, işə təzədən baxılması lazım gəlirdi. Odur ki, iş ləngidi. Ona görə hökumət bərcü oldu ki, qanun qəbul olunana qədər bayram-qabağı məmurlara kömək əyləsin, tainki bayramı bir növ yola versinlər. Bəynəldarə Komissiyonu işləyir. Bu yaxınlarda öz qətnaməsini təqdim edəcəkdir. Ona görə tavaqqə edərdik ki, bu qanun qəbul edilsin. Ümidvaram ki, məmurlar bu faizi bayramda da əlmasalar, bayramdan bir neçə gün sonra əlalar.

Sədr - Söz Heybatqulu Məhəmmədbəyovundur.

Qarabəyov (yerindən) - Onun əvəzinə mənə söz veriniz.

Sədr - Söz Qara bəy Qarabəyovundur.

Qarabəyov (İttihad) - Xatirinizdədir ki, Parlanəm təzə açıldıqda bədcə məsələsi müzakirə edilərkən bir belə məsələ var idi ki, Parlanəm qulluqçularına 60 min manat peşkəş (naqrədnəy) verilsin. O vaxt firqələrin çoxu, o cümlədən biz də bunu rədd etdik ki, bu bir həqarətdir [təhqirdir]. Bunu qəbul etmədik. Dədik ki, hökumət qulluqçulara o qədər məvacib versin ki, o məvacib onları təmin etsin və böylə həqarətə də ehtiyac qalmasın. Firqəmiz imdi də bu təklifin tərəfdarıdır. Bayram münasibətilə heç bir peşkəş olmamalıdır. Biz buna etiraz edirik.

Amma az məvacib alanların halları fənədir. Aclıq çəkilir. Bayramqabağı bir peşkəş verilməsi ilə bu işlərə əlac olmaz. Ona görə hökumət gərəkdirdir ki, qanun layihəsi hazırlasın və bu layihə mövcubinə də [bu layihə əsasında da] məvaciblər artırilsin. Hər yerin məvacibi bir cürdür. Binaənəiləh [ona görə], qulluqçuların hamısına 70 faiz vermək olmaz. Çünki Bakıda hər bir şey on baha olduğu halda [başqa yerlərdə] başqa qiymət ilədir. Oradakı qulluqçuların məvacibini buradakılardan qədər artırmaq çox olacaqdır. Ona görə, biz təklif edərdik yaxın gələcəkdə məvaciblərin artırılması hesabına olaraq avans təriqi [yolu] ilə qulluqçulara müəyyən bir məbləğ verilsin. Sonra da hamın məbləğlər onların artırılmış məvacibindən çıxılsın. Biz təklif edərdik ki, məvaciblərin artırılması layihəsi təzliklə tərtib və Məclisi-Məbusasına təqdim edilsin. İmndi isə müavinət-nəqdiiyyə əvəzinə xidmətçilərə avans adı ilə bir qədər para verilsin.

Sədr - Söz Məhəmməd Əmin Rəsulzadəndir.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə (Müsəvat) - Burada məsələnin iki cəhəti var. Biri əməli, yəni praktik cəhəti ki, bu saatda məvaciblər artırılınmı, ya yox? Əvvəlki natiq əfəndilər məvaciblərin artırılması nəticə etibarilə qəbul edirlər. Bəziləri qəbul etmənin günahını hökumət üzərinə qoyur. Bəzisi isə avans təriqi ilə verilməsini lazım bilir. Guya qulluqçulara bayram münasibətilə bəxşiy verilməyi qulluqçuların izzəti-nəfsinə toxunmuş kimi tələqqi edirlər [qiyəmətləndirirlər]. Fəqət bu məsələlər bəncə öylə deyil. Mənə öylə gəlir ki, bayram millətlərin həyatında böyük bir hadisədir ki, onda gərəkdir qulluqçular olsun, qeyri-qulluqçular olsun onların həyatları üzrə bayramın böyük təsiri vardır. Millətlərin özlərinə görə adət [adətələri] və ən'ənəti [ənənələri] var. İştə bu adət və ən'ənət dolayısı ilə bayramlar və sair bu kimi əyyam [günlər] vücut bulmuş ki, bu günlərdə gərəkdir kasib, gərəkdir dövlətli, hər kim olursa-olsun həyatın digər günlərindən daha ziyadə məsud olmaq üçün bütün il qazanclarından artırıdğı məbləğ ilə bayramda uşaqlarını geyindirəcək, onlara fəzlə yemək əlacaq, geyinəcək, sevinəcək, sevincidəcək. Böylə bir gün üçün onlara vermmiş olduğumuz müavinət peşkəş deyil, görkəmli bir paradır ki, o para ilə o qulluqçuların arzularını qolaylıqla vücutda gətirə bilər. Və bəlkə də sizə müavinətinizdən dolay məsud və mütsəkkir olar. Millətlərin ən'ənəti daima kəndi mənliliyinə mühafizə əylər. O, asari-mədəniyyəyə [mədəniyyət əsərlərinə] bəxş bir qiymət bəxş edə bilər. Millətlərin ən'ənəti daima təqib etməkdədir. Bu məsələnin o surətlə vücut bulduğunu düşünməli ki, sanki məmurların keçmiş məvaciblərindən miqdərli-kəfi [kəfi miqdarda] məbləğ qət edərək [kəsərək] toplandı, birdən bayram münasibətilə mükafat tərzində öz pullarını özlərinə vermək kimidir. Bu surətlə siz layihəni qəbul etsəniz, qulluqçuların hallarını şənəndərməmiş olarsınız. Bu mükafata sədəqqə nəzəri ilə baxmayıb, ən'ənəti təqib və ifa nəzəri ilə baxsanız, o vaxt ən'ənəti-milliiyyəyə xidmət etmiş olarsınız. Əsasən bu nəzəriyyə də hökumət məmurlarına təşmil [şamil] olunmamız. Əvət, bir fabrika və ya kiçik bir dəstgahda [dəstgahda] sahibkar kəndi keyfi ilə bir xidmətçiyə qeyri-müəyyən olaraq [bir] məbləğ mükafat versəydi, o vaxt bu fikir orada əmələ gələrdi. Hökumət aparatı ələssaviyyə [bərabərlik əsasında] hamıya bir nəzərlə baxır... Ona görə, burada bəxşiy deyil, bəlkə məmurların şənlikləri üçün bu layihə təklif edilir və hamıya bərabər təbiiq ediləcəkdir. İstifadə ayrı-ayrı deyildir. Bu məsələ milli ənənəti şənəndərmək və xatırladmaq üçündür. Bu surətlə əməli nəzəriyyəni meydana gətirən bir təqim [qeyri-]ləməli nəzəriyyətçilik ilə ortaya çıxmaq ham sol və sağ sosialistlər üçün güncüldür. Mən və fraksiyamız bu müavinət-nəqdiiyyənin verilməsi əyləhində deyiliz. Zira biz hər kəsi küçədən çağırır ona vərmayırıq. Biz o adamlara veririk ki, hamısı bu ana qədər hökumət qulluğunda bulunmuşdur. Əməliyyəyə gəlincə, hökumət bunların məvacibini ümumən artırmalıdır, deyirlər. Bildiyimizə görə Daxiliyyə, Maarif Nəzarəti və sair nəzarətlər qulluqçuların məvaciblərini artırmıyaraq üçün qanun layihəsi tərtib edərək Məliyyə və bədcə komissiyasına göndərmişlər. Komissiya da hal-hazırda tədqiqatla məşğuldur. Öylə zənn etməyiniz ki, nəzarətlər öz qulluqçularının məvaciblərinin artırılması fikrində olanlardır. Türüq və Məabir və Hərbiyyə Nəzarəti bu layihəyi-qanuniyyə hökmündən istisna edilmişdir. Çünki onların məvacibləri bu yaxınlarda artırılmışdır. Onlar mükafat əvəzinə artırılan məaş fərqinə qane olacaqlar. O fəzlə məbləğ bittəsəduf [yerinə düşərək] bayram münasibətilə onların ehtiyacını dəf edə bilər. Xülasə, təklif edilən qanun layihəsi komissiyonun təshihii ilə bərabər qəbul edilsin və bundan da hökumətə, dövlət xəzinəsinə böyük zarar olmasın. Bu sənə üçün təxmin hesabına görə dörd yarım, dörd milyon para gedəcəkdir. Bunu da avans surətilə verməyə ehtiyac yoxdur. Əğər bu müavinət-nəqdiiyyə məsələsi qəbul edilib də məmurlara veriləcək olarsa, onların şadlıq və sevincilərə yardım ediləcəyi aşikər.

Sədr - Təklif var ki, müzakirə bitsin. İki natiqə söz verəcəyəm; biri ləhinə, digəri əyləhinə. Əyləhinə kim danışmaq istəyir?

Sədr - Etiraz yoxdur.

Sədr - Danışmaq istəyən yoxsa səsə qoyuram. Hər kəs müzakirənin bitməsi tərəfdarıdır, rica ediram əlini qaldırınsın. (Əllər qalxır) Deməli əksəriyyətiləyilə müzakirənin bitməsi qəbul olunur. Son söz məruzəçiyindir.

Mustafa Vəkilov - (Müsəvat) Məliyyə-bədcə komissiyonu mövzu bəhs olan məsələyə praktik nəqəti-nəzar ilə baxdı. Sol, sağ firqələr burada dedilər ki, bu məsələ əsas etibarilə qəbul olunmaz.

Hökumət bu layihəni təklif etməklə demək istəmir ki, məvaciblər artmayacaqdır. Komissiyon böylə baxdı ki, bahalıq davam edir, məvacib çatmır, hökumət nəzərdə olan Bəynəldarə komissiyonu işləyir, hələ işini bitirməyibdir. Komissiyonun işi çətinidir. Nəzərə gələndə kimi asan deyil ki, böylə böyük bir hökumət idarəsi xidmətçilərinin məvaciblərinin nə qədər artırılmasını az bir zamanda müəyyən etsin. Ona görə, hökumət nəzərdə olan Bəynəldarə komissiyonu işini bitirmədiyindən və qulluqçuların məvacibləri çatdırılmadığına görə, Məliyyə-bədcə komissiyonu təklif edir ki, məvaciblər artıncaya qədər bu layihə qəbul edilib qulluqçulara müavinət-nəqdiiyyə verilsin.

Burada bir sual verildi. Dedilər ki, komissiya söyləyə bilməzmi nə qədər pul veriləcəkdir. Əlbəttə bütün aparatlar əlində olan bir idarə bu iş üçün xəzinədən nə qədər para çıxacağı bilməzsə, komissiyon haradan bu suala cavab verə bilər. Ancaq komissiyonda bir söhbət oldu ki, 7-8 milyon arasındadır. Ona görə, komissiyon tərəfindən təklif ediram ki, bu layihəni də qəbul edəsiniz.

Muxtar Əfəndiyev - (yerindən) Mən əyləhinə danışımaq istəyirdim...

Sədr - Rica ediram əyləşəsiniz.

Əfəndiyev - Mən bu barədə...

Sədr - Rica ediram əyləşəsiniz. Məsələ keçəyir. Vaxtında dedim, kimsə danışımaq istəmədi. Layihəni səsə qoyuram. Hər kəs layihəni komissiyonun təshihii ilə - ki ibarət olsun 1400 rubləyə qədər alanlara məaşının 70 faizini, 1400-dən 2000-ə qədər alanlara 60 faiz, 2 mindən ziyadə alanlara 40 faiz müavinət-nəqdiiyyə verilməsi tərəfdarıdır, rica ediram əlini qaldırınsın. (Əllər qalxır) Səyiniz! Lehinə - 35. Kim əyləhinədir? (Əllər qalxır) Əyləhinə - 4. Kim səs verməyib? - 15. Deməli, layihə əksəriyyətlə qəbul olunur. Keçəlim növbədi məsələyə. Növbədi məsələ Şəki şəhərinə səpmə yataqları ilə mübarizə etməkdən [ötrü] 2 yüz min rubla faizsiz para buraxılması layihəsidir. Söz Aslan bəy Qardaşovadır. Verilir.

Qardaşov - (Əhrar) Nuxa şəhərində səpmə yataqları naxoşluğu şiddət etdiyinə görə, Nuxa Bələdiyyə İdarəsi mübarizə etmək üçün parəsi və lazımı alətləri ölmədiyindən rica edir ki, hökumət tərəfindən müavinət olunsun və rica edir ki, dövlət xəzinəsindən ianə təriqi [yolu] ilə iki yüz min rubla buraxılsın. Nuxa Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə müraciət edib, təvəqqüsi də qəbul olunubdur. Lakin Daxiliyyə Nəzarəti böylə qəbul edibdir ki, Nuxa şəhərinə faizsiz olaraq dövlət xəzinəsindən iki yüz min rubla para borc verilsin və bu borc 1920-nci sənədən başlamış dörd ilin müddətində geri əlinsin.

İmndi Daxiliyyə Nəzarəti də hamın layihəni pişnihad [təqdim] etmişdir. Burada bir məsələ vardır ki, Nuxa şəhəri bu pulu borc deyil, ianə təriqi [yolu] ilə istəyir. Amma hökumət ianə deyil, borc təriqi ilə verir. Layihə də həmin şəkildə vardır [daxil] olmuşdur. Daxiliyyə Nəzarəti hökumətin pulu ölmədiyindən rica edir ki, hökumət tərəfindən müavinət olunsun və rica edir ki, dövlət xəzinəsindən ianə təriqi [yolu] ilə iki yüz min rubla buraxılsın. Nuxa Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə müraciət edib, təvəqqüsi də qəbul olunubdur. Lakin Daxiliyyə Nəzarəti böylə qəbul edibdir ki, Nuxa şəhərinə faizsiz olaraq dövlət xəzinəsindən iki yüz min rubla para borc verilsin və bu borc 1920-nci sənədən başlamış dörd ilin müddətində geri əlinsin.

İmndi Daxiliyyə Nəzarəti də hamın layihəni pişnihad [təqdim] etmişdir. Burada bir məsələ vardır ki, Nuxa şəhəri bu pulu borc deyil, ianə təriqi [yolu] ilə istəyir. Amma hökumət ianə deyil, borc təriqi ilə verir. Layihə də həmin şəkildə vardır [daxil] olmuşdur. Daxiliyyə Nəzarəti hökumətin pulu ölmədiyindən rica edir ki, hökumət tərəfindən müavinət olunsun və rica edir ki, dövlət xəzinəsindən ianə təriqi [yolu] ilə iki yüz min rubla buraxılsın. Nuxa Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə müraciət edib, təvəqqüsi də qəbul olunubdur. Lakin Daxiliyyə Nəzarəti böylə qəbul edibdir ki, Nuxa şəhərinə faizsiz olaraq dövlət xəzinəsindən iki yüz min rubla para borc verilsin və bu borc 1920-nci sənədən başlamış dörd ilin müddətində geri əlinsin.

(Məruzəçi oxumağa başlanarkən üzvlərdən bir paraları qalxıb dısqarı xüdəddə şəkər məruzəçini dayandırır.)

Sədr - Rica ediram yerinizdən danışımayasınız. Qapını bağlayın, kimsəni bayıra buraxmayın.

Sədr - (oxuyur)

Azərbaycan Cümhuriyyəti Məclisi-Məbusanına
Nuxa şəhərində sarı [yoluxucu] səpmə yataqları xəstəliyi zühur etmişdir. Şəhərin hakimlər şurası istər əmrəzi-ümumiyyəyi-ədiyə [adi ümumi xəstəliklərə], istər əmrəzi-səriyyəyi-şədidəyə [şiddətli yoluxucu xəstəliklərə] düğər olan xəstələri müdavi [daimi] surətdə tədavi etmək üçün şəhər daxiliində heç bir xastaxanənin mövcud olmadığını nəzəri-etibara alaraq, əmrəzi-səriyyə barakaları inşa etmək, məvədi-tənziyyəyə [dezinfeksiya maddələri] hazırlamaq, klozetlər yapmaq və mənqul tənzifat kameraları [sayyar sərgi, sterilizasiya kameraları] əhər əyləməyi [hazırlamağı] təhtiqərəra almışdır. Şəhər idarəyi-bələdiyyəsi şəhər sandığından [xəzinəsində] vəsaiti-nəqdiiyyənin kamilan fiqarından [yoxluğundan] dolay, hakimlər şurası tərəfindən tösiyyə edilən tədabirin ittixazı [tədbirlərin həyata keçirilməsi] imkanından büsbütün məhrum olduğundan, məzkur [adi çəkiliş] idarəyi-bələdiyyəsi 1918 sənəsi 31 kanuni-əvvələ [dekabrda] olan cələsində [clässində] səpmə yataqları xəstəliyi ilə mübarizədə bulunmaq üçün mənəbevi-nəqdiiyyə [nəqdiiyyə vəsaiti qaynarları] aramaq məsələsinə müzakirə və işbu qərarə ata əyləmişdir.

Nuxa şəhərinə əmrəzi-səriyyə barakaları, klozetlər yapmaq, tənzifat məvədi [sterilizasiya maddələri] və mənqul kameralar hazırlamaq üçün hökumət nəzərdə Nuxa şəhərinə iki yüz min manat ianə buraxılması haqqında hökumət nəzərdə iqdəmatda [təşəbbüsdə] bulunur.

Gəncə valisi keçmiş kanuni-səninin [yanvarın] 31 tarixli 26 nömrəli təzkirəsilə məzkur [adi çəkiliş] şəhər idarəsinin işbu iqdəmatını təsvib etməkdədir [təşəbbüsünü bəyənməkdədir].
Baladək məşruhata məbni [yuxarıdakı izahata əsasən] Daxiliyyə Nəzarəti Nuxa şəhərində hökmərfarma olan [hökm sürən] sarı səpmə yataqları xəstəliyi ilə mübarizədə bulunmanın, xəstəliyi nəinki yalnız şəhərdə, əsasından qaldırmaq üçün, hətta köyə [kəndə] sirayət etdikdə [yayıldıqda, yoluxduqda] kəndisi ilə mübarizədə bulunmanın qeyri-mümkün olacağı səbəbi ilə kəndisənə son dərəcə diqqət olunacağı bir keyfiyyət olmasını nəzəri-eti-bara alaraq Nuxa şəhəri idarəyi-bələdiyyəsinin işbu iqdəmatını şayani-qəbul [qəbulu layiq] olduğunu etiraf ilə atida məsrud [aşığıda nəzərə çatdırılan] layihəyi-qanuniyyəni Məclisi-Məbusanın təsvibinə təklif əylər:

1) Xəzinəyi-dövlət vəsaiti-nəqdiiyyəsinə [nəqdiiyyə vəsaitlərindən] bilafəiz [faizsiz] olaraq Nuxa şəhəri idarəyi-bələdiyyəsinə əmrəzi-səriyyəyə [yoluxucu xəstəlikdə] mübarizədə bulunması üçün iki yüz min manatlıq bir borcun verilməsi və;
2) Məzkur idarəyi-bələdiyyənin işbu borcu 1920-nci sənəyi-miladiyyəyindən bad' ilə [başlamayaraq] hər sənə müəvə [bərabər] hissələrlə dörd sənə zərfində xəzinəyi-dövlətə verməsi üçün kəndisini məcbur etmək.

Məliyyə-bədcə komissiyonunun bəratlıqövlü [protokolu] 15 mart 1919 sənəsində Məliyyə-bədcə komissiyonunun iclasında Nuxa şəhər idarəsinə iki yüz min rubla borc buraxılması xüsusunda Daxiliyyə Nəzarətinin təqdim etdiyi qanun layihəsi müzakirə olunaraq qat olundu:

Daxiliyyə Nəzarətinin Nuxa şəhər idarəsinə iki yüz min rubla verilməsi xüsusundakı qanun layihəsi bilətəbdil [dəyişdirilmədən, eynilə] qəbul olunsun.

Komissiyon tərəfindən təklif ediram ki, bu layihəni qəbul edəsiniz.

Sədr - Kim danışımaq istəyir? Hər kəs danışımaq istəyirsə, yazsın versin. Söz Qəbulzadəndir.

(Yənə var)

AZƏRBAYCAN HAQQINDA
TARIXİ, ƏDƏBİ VƏ
SİYASİ MƏLUMAT

Müqəddimə

Bu keçirdiyimiz ağır vaxt, vicdan sahibi olan hər bir vətəndaşı öz millətinə və vətəninə bir qatır da olsa mənaəfət gətirməyə məcbur edir. Bu qətrələrin cəmindən ələ bir qüvvəli çəsmə vücutda gələr ki, ağır və böyük müsibətdə gün keçirmiş, həm də həlakətdən [həlak olmaqdan] təzəcə qurtarmış vətənimizə ən vacib və ən mühüm bir qüvvə olar. Bu dəmdə bizim səltənət və dövlət imarətimizin binası qoyulur. Zamanı ki, bu səltənət imarətinin vicdanlı və canını yolunda fəda etmiş övladlarının hümməti ilə üstündə sancılacaq istiqlaliyyəti bəydağı bütün varlığı ilə mütəkəbbirənə bir surətdə yellənəcək, o halda təbiiirdi ki, böyükdən kiçiyədək hər bir vətəndaş bu imarətin tikili[si]ində işi-rək əyləməsə, o zaman onun ürəyində bir parışanlıq haləti əmələ gələcəkdir. Vətənin mənaəfini və onun yolunda üzərimə düşəcək vətəndaşlıq vəzifəmi düşünüb 1918 sənənin oktyabr ayının 30-uncu günündə cavən Azərbaycan Cümhuriyyəminin Xariciyyə Nəzarəti işlərinin ifasına iqdə etdim [başladım]. O gündən sonra məmləkət daxilində və xaricində vəqə olmuş hadisələr məni məmləkətimizin siyasi əhvalı xüsusunda bir məruzə təqdim etmək məcburiyyətində qoydu. Bu məruzənin hazırlanmasında keçmiş tarix ələm[in]də də nəzər etmək məcburiyyəti olduğundan, mənim məruzəm xalis siyasi şəkli alməyib, siyasət ələmindən savayı, tarixi və ədəbi ələmlərdən də bəhs əyləməyə məcbur olduq. Bununla mən boynuma alməyəm ki, bu qələmdən keçirdiyim şey bir qayda və nizəm üzrə olmaq və yazıldığı mətləbləri daha əsaslı, daha əsil dərin mənbəyindən ələd etməməklə bərabər, bir mətləbdən digər bir mətləbə fəvri [sürətli] keçirdiyi kimi, bu məruzəmdə artıq, lazımı olmayan sözlərə də meydən buraxmışam. Bu qədər məzmunu [məzmunu dairə] və zahiri nöqsanlara bərabər, bu cüzü natamam [bütün hissələri tamamlanmış] əsərimi mətləbuat səhəsinə buraxmaqda məqsədim budur ki, Məclisi-Məbusan, hökumət, siyasi və ictimai təşkilatlarımız bizim tarixi, siyasi və ədəbi işlərimizə dara [dərdindən bələd], mütəxəssis olanlara və tarix yazanlarımız təpsirilsin ki, onlar bu xüsusda və bu yolda çalışıb əsaslı, ciddi, dərin və əlimi nöqətiyə-nəzarətlə lazimeyməruzə əhaliyyə təqdim və pişnihad etsinlər [meydana qoysunlar]. Bu kimi məruzələrlə və yazılardır ki, vətənimizin, hökumət və səltənətimizin istiqlaliyyəti və əzadəliyini möhkəmləşdirəcək və öz nuru ilə onun hər bir nöqtəsinin işıqlandırılmasına bəhs olacaqdır.

Azərbaycan Cümhuriyyətinin Xariciyyə Nəzarəti müavini:
Adil xan Ziyadəyan
Bakı, 1919 sənə (9) 22 martda Novruz bayramı
Müstəaqil Azərbaycan Cümhuriyyəsi baydağı altında ilk dəfə
mübarək birinci gün

Məruzə

Mən məruzəmi başlayıram oradan ki, haradan Azərbaycan ləfzi [sözü] və Azərbaycan vücutda gəlməmişdir. Azərbaycan ləfzi bir rəvayətə görə fars lisanında "Azərbaykan" kəlməsindən, yəni "od mədəni" deməkdən vücutda gəlməmiş, digər rəvayətə görə "Azərbaykan" kəlməsindən, yəni "Babək odur" kəlməsindən olmuş. Babək atəşpərəst olub, bir çox müridləri ilə b

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 21 mart (Cümə günü) tarixli 142-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Azərbaycan torpağına gəlib-gedən tayfaları tarixcə təyin etmək və həqiqətə çıxartmaq mühüm və pak də müşkül bir məsələdir. Hətta türk millətinin tarixinə gözəl surətdə əşna olan Herman Vamberi adlı alim bu barədə böylə yazır:

“İndiki Azərbaycandan ki, qədimdə Atropaten adlanırmış, nə vaxtı və nə cürə olub ki, köhnə İran tayfaları türk tayfası tərəfindən çıxarılmış, bunun haqiqətinə yetişmək böyük və çətin bir məsələdir.”

Fəqət bu halda, əlbəttə, növbət bizim tarix yazanlarımıza keçir ki, onlar gərəx xarici alimlərinə daha ətraflı və məlumatlı türk, moğol və tatar millətinə mənsub və aid tariximizi düzəldib meydana çıxartsinlər.

Şərqi hürriyyət və nəhayətsiz səhrələrinin cəngavər balaları cəhanin köçərlik qanunlarından baş qaçırtmayıb Asiyanın şərqiindən qərbinə doğru hərəkət edib Avropa camaatının qonşuluğunda yer tutmuşlar. Bunlar ayrı qitələri sayəsində Asiya və Avropa və hətta Afrikaya qədər getmişlər və böyük hökumətlər düzəldə bildilmişdir. Özlərinə görə ədəbiyyatları olub, ülm və fənuuna [elmlərə və fənlərə] bir çox xidmətlər etmişlərdir. Və sonra türk millətinin mədəniyyəti və tərəqqisi çox davam etmədiyinə səbəb onların öz aralarında vəqə olan çarpışmalar vasitəsilə zəif olub, başqa millətlərin bunlara olan hücum və hakimiyyətləri olmuşdur.

Ümid edirik bu yaxın zamanlarda, ehtimal üzrə bilümm [ümümiyyətlə] dünyada yaşayan millətlərin kəskin və atəşli toqquşmalarına artıq meydan qalması. Fəqət bu hal baş tutarsa, o zaman türk millətinin müqabilində böyük mədəniyyət və tərəqqi qapıları açılacaq və bu turkiyə ayaq qoymaq böyük qüvvə və bacarıq istəyəcək, vəqənin türk tayfasına babalardan irsən qalma şücaət, nəcabət, doğruluq, rəhm və mehmannəvazlıq [qonaqparvərlik], böyüya itaət etmək, şəxsi hörmət və heysiyyətin saxlanması, əhdinə vəfa etmək və bu kimi insaniiyyət sifətlərini və adətlərini möhkəm tutub mədəniyyət yolu ilə hərəkət edəcəkləri təbiiir.

Burada türk xanlarından birisinin rum padşahının səfirinə qəribə söylədiyi sözlərini qeyd edirik:

“Siz həmin rumlar deyilmissiniz ki, ona kimi dil bilirsiniz və onunla da insani əldəirsiniz? Biz türk tayfasında isə nə yalan, nə ayri-lik və nə da namərdlik sifətləri yoxdur. Unutmamalısınız ki, hər vaxt mənim əlimə fürsət düşərsə, dərhal padşahınızdan qisas alaçağam, çünki padşahınız məni ilə dostluq etdiyi halda, düşmənlə də dostanə əlaqədə davam edir.”

Firəng alimi də məzkur [adi çəkilən] xanın həman bu yuxarıda dediyi sözlərini bu növü təsvir edib də təsdiq edir:

“Siz həman rumlarınsınız ki, on diliniz var, bircə yalanınız. Türklər isə yalan söyləməz.”

Türklərdə və moğol tayfasında olan rəhm və ağayana sifətlər o mərtəbədə imiş ki, Hülakü xan vəfat etdiyi zaman onun erməni rəiyyətləri onun üçün yas və matəm qurmuşlardı. Bu xüsusda firəng tarix yazanı Leon Kahen deyir:

“1264-cü sanədə Hülakü xan vəfat etdiyi zaman, həm də onun dalınca arvadı Doqquz xatunun vəfatından sonra xaçpəstlərin içində böyük əza məclisi qurulmuşdu.”

Əbülfəracin verdiyi rəvayətə görə, xaçpəstlərin “Qızıl yumurta” bayramında Hülakü xanın vəfat etdiyi və məzkur xanın ağlıni, rəhmni və böyük-böyük xeyir işlərini söyləməklə vəsfə gəlməz arvadı Doqquz xatunun öz zövcündən bir sənə sonra vəfat etdiyi, həm də bu iki nəfər alimlərinin vəfatı xaçpəstlərə nə qədər təsir etdiyi, hətta onların vəfatı ilə xaçpəstlərin işiqli çirəğinin sönməyini qeyd edir. Bu xüsusda erməni tarix yazanı Orbəlyanın verdiyi rəvayət Əbülfəracinkindən daha [diqqətə] şəyəndir [diqqətəlayiqdir]. O deyir:

“Cəhan əlində saxlamış və tamam dünyaya sahib olmuş, həm də xaçpəstlərin ümidəgahi və panəhgahi hesab olunan Hülakü xan 1264-cü sanədə vəfat etdi. Ondən sonra onun arvadı Doqquz xatun vəfat etdi. Allah bilir ki, xeyir işlərdə onlar Böyük Konstantin və onun anası Yelenadan geri qalmayırlar.”

Hərğah bizim tariximizin səhifələri vərəqlənərsə, o zaman orada sabiq Azərbaycanın müstəqil xanlarının daha bu tarixdən 400 sənə əvvəl ingilislərə ticarət əlaqəsində olduqları görünər. Bu cümlədən olaraq Şirvanın müstəqil xanı Abdulla xan öz paytaxtı olan Şamaxı şəhərində təhti-himayəsində [himayəsi altında] olmaqla ingilislərə mütəəlliq [məx sus] bir ticarətxana açdırmışdı. Bundan əlavə, bu Abdulla xan 1562 sənəyi-miladıda, ki 969 sənəyi-hicriyyəyə mütəbəiqdir, ingiltərəli Cenkinstonla bərabər müstəqil xanlıqı tərəfindən Rusiya hökumətinin İvan Qroznı səltənəti nəzində öz səfirini göndərmişdi. Məlum olduğu üzrə, Moskva ilə İngiltərə hökuməti arasında olan o zamankı ticarət əlaqəsi yenə ingiltərəli kapitan Riçard Çensler vasitəsilə Ağ dəniz [Aralıq dənizi] yolu ilə olurmuş.

Xülasə, Azərbaycan səltənət [dövlət] tarixinin şövgündə olanlara hədsiz və nəhayətsiz lüzüm görülmək tarixi məlumat vardır ki, onların zahirə çıxarılmasına bir qüvvə və yorulmaz bir hərəkət istar.

Bir çox əsrlərdən bəri indiki Azərbaycan Cümhuriyyəsinin hüdudu daxilində, yəni gününəxtən tərəfdən Xəzar daryası, qiblə tərəfdən İran və Osmanlı dövlətlərinin sərhədləri, günbatan tərəfdən Qırğıstan və şimaldan isə Qafqaz dağları arasında Gəncə, İravan, Qarabağ, Şəki, Şirvan, Quba, Naxçıvan, Tali, Bakı xanlıqları kimi bir çox azad və müstəqil xanlar yaşayırdılar.

(yənə var)

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(Royer acentaliyindən)

Müttəfiqlərlə bolşeviklər müharibəsi

London xəbər verirlər ki, Lordlar palatasında Kerzon izhar etmişdir ki, bolşeviklər vilayət hökumətini yıxməğa və şimali orduun Denikin əleyhinə döndürməkdən ötrü azad etməyə çalışmışlardır. Hərbiyyə naziri namindən Pill demişdir ki, Arxangel skəbhasində axırncı geri çəkilməkdə bizim tələfatımız az olub, düşmən isə böyük tələfat vermişdir. Hələliyə bizim əsgərlərimizi heç bir təhlükə hədələməyir. Hərğah, bolşeviklər inad göstərməkdə davam etsələr, kömək lazım olacaqdır. Əsgərlərimiz arasında xəstəlik azdır.

Almaniyanın protestosu

London teleqraf edirlər ki, Almaniya Hökuməti mütərikə şəraitli [ataşkas şərtləri] qərarı ilə almanların Çin Hökuməti daxilindən çıxarılmalı əleyhinə protesto etmişdir.

Polyaklarla çəxlər arasında

Varşavadan xəbər verirlər ki, polyaklarla çəxlər arasında vəqə olan itilafı bərtərəf etmək [aradan qaldırmaq] üçün Beynəlmüttəfiq komissiyası Praqaya azim olmuşdur [yola düşmüşdür].

“Tan” qəzetəsinin rəyi

Parisdən xəbər verirlər ki, “Tan” qəzetəsi Veymar Şurasının Almaniyanın Avstriyanı istila etmək arzusunun və bu iki həftə arzi müddətində istila olunması nəfina [lehina] iki dəfə müttəhidüləy [yekdiil] qətnamə çıxardığından bəhs edib, Avstriyanın bitərəf bir məmləkət elan edilməsi təklifini edir.

Klemanso yaxşı olmuşdur

Parisdən xəbər verirlər ki, Klemanso səhhət tapıb, martın 28-də Sühl Konfransında sədarət etmək iqtidarı olacaqdır.

Vilsona sui-qəsd hazırlanmış

Nyu-Yorkdan xəbər verirlər ki, Vilsona sui-qəsd olacağı kəşf edildiyinə görə, yekşənbə [bazar] günü axşam 14 ispanyollu həbs edilmişdir.

Trotskinin intibahnaməsi

Stokholmdan xəbər verirlər ki, Trotski bir intibahnamə [bəyan-namə] buraxıb Finlandiyanı xəbərdar edir ki, hərğah, Finlandiya sərhədə əsgər yürütməkdə davam etsə, Şura hökuməti hərəkətsiz durmayacaqdır.

Alman gəmilərinin həbsi

“Havas” acentəliyi xəbər verir ki, “Krifamma” minanosu [mina gəmisii] Baltik dənizində icazəsiz üzməkdə olan iki alman paraxodunu tutmuşdur.

Paris - Royter ajansı müxbiri ilə müsahibədə bulunan Pişon bəyan etmişdir ki, sühl əhdnaməsi may ayının ortalarında qurtaracaqdır. Bu əhdnamə qəti olmayacaq, fəqət Müttəfiqlərin idarə etdikləri sühl projesindən ibarət olacaqdır. Konfrans hələlik Almaniyə flotu müqəddəratını həll etməmişdir. Almaniya, Avstriya-Macaristan lazimə iltizamnəməni əmələ gətirmək məsələsi qaldırılmışdır. Zənn edilir ki, bütün Bavariyanı da Spartak hərəkəti tutmuşdur. Münxendə vətəndaş müharibəsi davam edir. Rusiya siyasəti barəsində konfrans demək olar ki, razılığa gəlmişdir.

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

Rəisi-vükəlanın [Baş nazirin] Maliyyə naziri tərəfindən göndərilən təhriren [yazılı] istefası barəsindəki məruzəsindən sonra qətd edilmişdir:

Maliyyə naziri vəzifəsini müvəqqəti olaraq Dövlət Müfəttiş Əliəğa Həsənzadəyə mühəvvəl [həvalə] etməli.

NƏZARƏTLƏRDƏ

Məsəi Nəzarətində

- Baş Fabriçni müfəttiş Məsəi Nəzarətində [Əmək Nazirliyində] müraciətən məlum etmişdir ki, Azərbaycan Kazyonnaya Palatası [Xəzinə Palatası] müdirinin məruzəsinə görə, xəzinəyə axır vaxtlar marka vergisi zəif daxil olmuşdur. Müfəttiş Nəzarətdən rica etmişdir ki, hökumət dairələrində işbu məsələ ciddi surətdə nəzərə alınmalıdır.

- Maliyyə Nəzarəti dəftərxanası Məsəi Nəzarətində məlum etmişdir ki, 21 mart saat 11-də Ədliyyə Nəzarətində [Vorontsovski nömrə 19] məvacibləri artıracaq komisyoun iclası vəqə olacaqdır.

- Baş Fabriçni müfəttiş Məsəi Nəzarətində məlum etmişdir ki, Məclisi-Məbusən əzasının [üzvlərinin] verdikləri məlumat görə, Mirbabəy mədənlərdə fəhlələrlə fəna müəmilədə [raftarda] bulunmaqla vaxtli-vaxtında məvacibləri verilməyirmiş. Şimdi kiçik müfəttiş təhqiqəti sayəsində təhqiq edilmişdir ki, fəhlələrin məvacibləri vaxtli-vaxtında verilməmişdir. Bu müfəttiş tərəfindən mədən müdiriyyətinə lazimi tədabir ittaxı [tədbirlər görülməsi] təklif edilmişdir.

- Nobel Qardaşları fəhlələrinin tətili haqqında Baş müfəttiş Məsəi Nəzarətində böylə məlumat vermişdir:

Martın 18-də turba zavodu fəhlələri 110 nəfər işə başlamışlar. Memar, xərratlar da 76 nəfərdir, işə başlamamışlardır. Çörni-qoroddakı mədənlər fəhlələri bir makinə emalatxana fəhlələrindən başqa həpsi işə başlamışlardır. Balaxanıda tətil davam edirdi. 18 martda tətil edənlərin ümumi hesabı 1000 nəfərdir. Başqa firmalarda iş qayda üzrə getmişdir. Şimdiki məlumata görə, fəhlələrə məvacib verildiyindən işə başlanılmışdır.

MƏTBUAT

Xəzər Müstəhlikin İttifaqı “Kooperatsiya” tərəfindən nəşr edilmək üzrə mətbuat sırasına “Zəhmət həyatı” nam [adlı] həftəlik bir məcmuə dəxi daxil olmuşdur. Bu məcmuə birinci nömrəsinin baş məqaləsində məqsədini bəyanla deyir ki:

“«Zəhmət həyatı» məcmuəsinin ümdə məqsədi kooperatsiyanın müsəlmanlar arasında intişar tapması [yayılması] olacaqdır.”

Son zamanlar təqəzəyi-zəmanəyə [zəmanənin ehtiyaclarına] görə Bakı türk-islam camaatı arasında dəxi bu fikrin rəvac tapdığıni, fəqət kooperativ hərəkətinə ətraflicə anlamış xadimlərimiz az olduğundan kooperativ cəmiyyətlərinə adi bir baqqal dükanı kimi baxılaraq, cəmiyyət başına ancaq mənfəət axtaranlar keçərək ali məqsədi unudurlar. Bu səbəbdən də müsəlman kooperativləri cəmiyyətləri və dükənlərinin həpsi bağlanır. Ona görə:

“Biz məcmuədə böylə cəmiyyətləri idarə etməyə fəal və doğru adamlar hazırlamaq üçün kooperatsiyaya dair lazımi məlumat verəcəyiz.”

Məcmuənin məzkur [deyilən] nömrəsində kooperativ cəmiyyətinin tarixinə və fəaliyyətinə aid məqalələr, müsahibələr, Bakı və ətrafındakı kooperativlər haqqında bəzi məlumat dərc edilmişdir.

Müstəhlikin [istehlak] cəmiyyətlərinin həyatı-iqtisadiyyə, ictimaiyyə və hətta siyasiyyədə tutduğu mühüm mövqeyi camaatımıza anlatmaq və bu kimi gözəl fikrə rəvac vermək uğruna təşəbbüsə girişən yeni rəfiqimizə müvəffəqiyyətlər dilərik.

Azərbaycan Məclisi-Məbusanında

“Biri əməli, yəni praktik cəhəti...”: qəzətdə “əməli” yerinə “elmi” getmişdir.

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Fəhlə həyatından

18 mart tarixində saat 2-də mədənlər mərkəzi “Müsavat” idarəsində təşəkkül etmiş işçilər müşavirəsi iclasında müzakirə ediləcək məsələ cümləsində Parlaman rəyasəti tərəfindən yeni Kabinə təşkilinə Nəşib bəy cənablarının həvalə edilməsi məsələsi müzakirə[siz] bə’ində [sonrasında] Sabunçu, Ramani, Zabrat, Balaxanı dairələri mədənlərdə çalışan müsəlman işçiləri iclası namından [adından] “Azərbaycan” qəzetəsi vasitəsilə ümm Azərbaycan fəqərəyi-kasibəsi vətəndaşlarımızə müraciətən zirdə mühərrar [aşaqədə yazılmış] məzmunlu ərzi-təbrik etmək qərarə alındı:

Məşhur millət xadimlərinin sevgili vətəndaşımız Yusifbəyli Nəşib bəy cənabı-əlilərini məqəmi-royasəti işğalı [tutması] dolayısı ilə demokratik bir hökumət təşkil edilib də, cərəyanı-ümuri-siyasiyyəmiş bəhrən[i] istiqamətə vəz edilməklə [siyasi işlərimizin gedişindəki bəhrən yoluna qoyulmaqla], Azərbaycan əhalisinin 97 faizini təşkil edən zəhmətkeş xalq camaatının maddi və mənəvi cəhətlərinin islah və tərəqqisinə tam mənası ilə bəzil-məsəi buyurulacağına [say göstəriləcəyinə] əmin olduğumuzdan, bütün Azərbaycan zəhmətkeş xalq camaatını təbrik edirik. Qismən qərib[ən] [yaxın vaxtlarda] Azərbaycan fəqərəyi-kasibəsini təbrik etməkdə haqlı olduğumuzun təbəhəqqiq edəcəyinə [meydana çıxacağına] inanımız möhkəmdir.

*İclas sədri: Mirzəağa Kərimzadə
Katib: [Əbdürrəhim] Yusifzadə*

Novruz münasibətilə

Eydi-Novruz [Novruz Bayramı] münasibətilə cümə, şənbə, bazar və bazar ertəsi günləri mətbəə və idarələrimizin tətil edəcəyini və bundan naşi [bu səbəbdən] qəzetəmizin növbəti nömrəsinin çəharşənbə günü çıxaçağını elam edirik [bildiririk].

“Bəsirət”

Bu gün saat 6-da Novruz Bayramı münasibətilə “Bəsirət” qəzetəsinin bayram nömrəsi çıxacaqdır.

Tətil

Dün Fəhlə Konfransının qərarıdadına görə bir çox müəssisələrin əmələ və xidmətçiləri tətil etmişlərdir. Bizim mətbəəmizlə bərabər, Birinci Hökumət Mətbəəsi, Nəzarətlər və bəzi sair müəssisələr tətil etmədilər.

Axtarış

Təhəri [axtarış] polisəsi müdiri Bakı qubernatoruna məlum edir ki, martın 14-də geca o, şəhərin Zavəğzalı hissəsində axtarış icra edib 11 nəfər adam tövfiq etmişdir [tutmuşdur] ki, onların heç bir müyyəyin səndələri olmayıb, ancaq qarətçilik və bədəfkarlığa [soyğunçuluq və cinayətlə] məşğul imişlər.

Cərimələr

- Bakı qalabəyisinin [komendantının] binəgüzərliği [sərəncamı] ilə Urmiyə şəhəri əhli Avetis Babəyev Piricanıyan icazəsiz “Brauning” tapançası gəzdirməkdə müqəssir edilərək 1000 manat cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni verə bilmədiyi halda bir ay müddətinə həbs ediləcəkdir.

- Azərbaycan Cümhuriyyətinin Bəş ərkani-hərb [qərəğah] idarəsi rotasının fərarisi əsgəri Əmir Həməzə Kərbəlayi Məhəmməd oğlu İbrahim Gəncə şəhərinə göndərilən vaxta qədər Mərkəzi Həbsxanaya göndərilir.

- Dağıstan məhəli Aşuqə kəndinin əhli Əbdülqədir Baba oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir edilərək 500 [manat] cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni verə bilmədikləri halda bir ay həbs ediləcəkdir.

- Mirquliy Mirəli oğlu və Ağabala Ağabala oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir hesab edilərək hər birisi 1000 manat cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni verə bilmədikləri halda bir ay həbs ediləcəkdir.

- İbrahim Molla Mahmud oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir hesab edilərək 50[0] manat cərimə edilmişdir. Cəriməni verə bilməməyi halda 15 gün müddətinə həbs ediləcəkdir.

Məhbusları tövfiq etmək

Təhəri polisəsi müdiri Bakı qubernatoruna məlum edir ki, neçə gün bundan əqdəm [qabaq] qaçmış məhbuslardan dörd nəfəri İlyas Ələkbər oğlu, Məhəmməd Hüseyn oğlu, Süleyman Nəsrullə oğlu və Əlibala Səməd oğlu tövfiq edilmişdir [tutulmuşlar].

ERMƏNİSTANDA

Ermənilər Sühl Konfransında

Ermənistən Hökumətinin Sühl Konfransında olan heyəti sədri Aqaronyan Parisdən böylə bir teleqraf göndərmişdir:

“Fevralın 26-da mən və Poqos Nubar paşa Sühl Konfransına öz tələbatımızı təqdim etdik. Konfransdan hələ cavab almamışıq.”

Amerikanın müavinəti

Müharibədən mütəzərrir olanlara [zərər çəkənlərə] müavinət [köməklik] edən Amerika komissiyası bugünlərdə Amerikan İstanbula varid olacaqdır [gələcəkdir]. Bu komissiya beş nəfərən ibarətdir. Bunlardan biri doktor Bøjine dağılmış vilayətlərə, digəri isə Balkana azim olacaqdır [gedəcəkdir].

İANƏ

Əbdülhüseyn bəy Hacıyev cənablarından artist Mirzə Muxtar Məhəmmədov nəfina [xeyrinə] olaraq idarəmizə 50 manat ianə vüsul olmuşdur [çatmışdır].

ELANLAR

Doktor

Musa bəy Rəfiyev

Dəxili əmrəza [xəstəliklərə] dığər olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armysanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Petroqraddan gəlmiş doktor İshaq Avetisoviç Atayans (professor Mixaylovun müavinii) mamalıq, qadın və urologiya naxoşlu-

ğuna mübtəla olanları qəbul etməyə başlamışdır. (Bövl [idrar] yolu azarını, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çəharşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir.

Ünvan: Kolyubakinski küçədə Parapetin kücündə ev nömrə 26.
2669 2-41

Diş həkimi

İ. S. Tarştəynbaum

Qəbul edir saat 9-2, saat 4-7.
Dişlərə müalicə edir, ağrısız çıxarır, sadə və qızıl süni dişlər qayırır.

Sisyanovski küçədə 41 nömrəli evdə [Çadrovı küçənin kücündə, Quba meydanı yanında]. Telefon nömrə 22-07.
2669 22-07

Diş həkimi

S. M. Hamburq

Nikolayevski küçədə nömrə 29, Parlaman qarşısında. Telefon 5-96. Dişlərə və ağza müalicə edir. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri və tükələri ağrısız çıxarır. Qızıl işləyir.

Qəbul edir səhər saat 9-dan 2-ya kimi; axşam saat 4-dan 7-ya kimi.

Arvad həkimi

Y. A. Qırışqori

Knyaz Kropotkin namına olan sabiq Xarkov uşaq xəstəxanasının müdirinin müavini daxiliyyə və uşaq xəstəliklərini qəbul edir hər gün səhər saat 11-dən 1-ədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Cümə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvan: Spasski küçə nömrə 33, Kamenisti küçənin kücündə.
5701 12-4

Arvad diş həkimi

M. S. İdaşkina

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan axşam saat 6-ya kimi. Ünvan: Nikolayevski küçədə 25 nömrəli evdə. Telefon 32-41.
2629

Azərbaycan

müftüsü və şəyxülislam

Bayram görüşünü Bakı Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin rautunda [tən-tənəli ziyafətində] 22 mart[da] qəbul edəcəkdir.
T-72

Elan

Salyan Ünəs [Qızlar] Məktəbi-ibtidaisi üçün 2 türk müəlliməsi lazımdır. Xahiş edən xanımlar Maarif Nəzarətinə müraciət etməlidirlər.
T-65

Hökumət Teatrosunda

Axşam tamaşası

Düşənbə [bazar ertəsi] günü mart ayının 24-də

“Qonaət” müstəhlik cəmiyyəti

tərəfindən həman cəmiyyətin Maarif şöbəsinin nəfina [xeyrinə] olaraq

mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır

“Arşın mal alan”

2-ci pərdəsi

Əsər: Üzeyir bəy Hacıbəyov
Həmin pərdədə iştirak edirlər:

Sultan bəyin rolunu məşhur komik Mirzəağa Əliyev və Əsgərin rolunu Sarabski ifadəçəcədir.

Dirijor: Müslüm bəy Maqomədiyev.

Rus dilində operetta

“Geysə”

3 pərdədə

İştirak edənlər: Qukasov, Starostina, Berezin, Yelenin, Ard və qeyriləri.

Axırncı pərdədə maraqlı divertisment və rəqsilər (balet).

Mədəniyyət

● Mənəvi dəyərlərimiz

Ölkəmiz sülh və dialoq ideyasına sadıqdır

Sürətlə qloballaşan dünyada sivilizasiyalar arasında münasibətlərin yeni formaları yaranır, dəyərlər sistemində dəyişikliklər baş verir, fərqli düşüncə mədəniyyəti meydana çıxır. Bütün bu amillər humanitar məsələlərin müzakirəsi istiqamətində də yeni platformanın təşkilini təşkil edir. Bu baxımdan, "Bakı Prosesi" Azərbaycan Respublikasının təşəbbüsü ilə mədəniyyət və sivilizasiyalar arasında səmərəli dialoqun qurulması məqsədilə irəliləyir. Belə bir təşəbbüsün məhz Azərbaycan tərəfindən ortaya qoyulması isə təsadüfi deyil. Bu, çoxmillətli ölkəmizin tarixən malik olduğu dini tolerantlıq ənənələrindən, zəngin mədəni müxtəlifliyindən, insanları arasındakı qarşılıqlı hörmət mühitindən irəliləyir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş katibinin hələ 2017-ci ilin sentyabrında BMT Baş Assambleyasının 72-ci sessiyasındakı "Dünyanın rifahı naminə sülh mədəniyyətinin, dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun, qarşılıqlı anlaşmanın və əməkdaşlığın təşviqi" adlı məruzəsində 2008-ci ildən etibarən müvafiqiyyətə reallaşdırılan "Bakı Prosesi"ni xüsusi vurğulanması qədim dövrlərdən bəri sivilizasiyalar arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycanın mədəniyyətlərarası dialoqa hazırki mərhələdə verdiyi töhfələrin beynəlxalq miqyasda xoş etirafı kimi tarixə düşmüşdür.

Həm həyat tərzi, həm də dövlət siyasəti

"Bakı Prosesi"nin mövzu dairəsi kifayət qədər genişdir. Dinlər arasında dialoq problemi isə burada hər zaman xüsusi yer tutur. Bu platforma çərçivəsində keçirilən bütün beynəlxalq tədbirlərdə hansısa formada gündəmə gətirilir. Belə bir mövzuya xüsusi diqqət ayrılması sivilizasiyalararası, dinlərarası dialoqun dərinləşməsi, güclənməsi, dünyada risklərin azalması, ayrı-seçkilik, ksenofobiya hallarına düzgün qiymət verilməsi və bu təhlükəli meyillərin qarşısının alınması niyyətindən irəliləyir.

Yarışdır deyil. Bu oyunlar Azərbaycanda bir dostluq festivalına, dostluq bayramına çevrilmişdir. Hər iki idman yarışında 100-dən çox ölkə təmsil olunurdu, minlərlə idmançı, məşqçi, qonaq iştirak edirdi və əlbəttə ki, bu oyunların dinlərarası, mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqində böyük rolu vardır".

Azərbaycan bütün bunlara ona görə nail ola bilər ki, bizim özlərində formalaşmış tarixi ənənələrimiz var. Yüzlilliklər ərzində müxtəlif dinlərin, xalqların nümayəndələri ölkəmizdə bir ailə kimi sülh, əmin-amanlıq, mehribanlıq şəraitində yaşayıblar. 2019-cu ildə Dünya dini liderlərinin Bakıda keçirilən II Sammitindəki çıxışı zamanı Azərbaycan Prezidenti də bu amili xüsusi vurğuladı. "Dini və etnik müxtəlifliyimiz bizim böyük sərvətimizdir", - dedi. Azərbaycanda uğurlu inkişafın, sabitliyin bərqərar olması istiqamətində atılmış bütün addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır.

Bunu ölkə ərazisindəki dini abidələrdə də görmək olar. Bu abidələrin aid olduğu tarixi dövrlər həmin Vətənimizin qədimliyini, həm də müxtəlif dövrlərdə ayrı-ayrı dinlərin nümayəndələrinin Azərbaycanda yaşayıb, yaratdıqları gözəl tarixi mirası əks etdirir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında dafələrlə vurğulamışdır ki, islam ələminin ən qədim məscidlərindən biri Azərbaycanda yerləşir: "Şamaxı Cümə məscidi 743-cü ildə inşa edilmişdir, bir neçə il bundan əvvəl əsaslı təmir olunmuşdur. Bu məscid Dərbənd məscidindən sonra Qafqazın ən qədim məscididir. Eyni zamanda qədim dövlət olan Qafqaz Albaniyasının kilsəsi Azərbaycanın digər tarixi şəhəri - Şəkinin yaxınlığında yerləşir və bu kilsənin qədim tarixi var.

Bu, Qafqazın ən qədim kilsələrindən biridir. Bakıda atəşpərəstlik məbədi - Atəşgah yerləşir. Bu da onu göstərir ki, zərərçüklük dininin Azərbaycanda qədim kökləri vardır. Sonrakı dövrlərdə rus pravoslav kilsələri, sinaqoqlar, katolik kilsəsi inşa edilmişdir. ... Beləliklə, dinlərarası dialoqun Azərbaycanda qədim tarixi vardır və müasir Azərbaycan dövləti bu ənənələrə sadıqdır".

Ölkədə dövlət-din münasibətləri yüksək səviyyədədir

Dünyəvilik, demokratik inkişaf prinsiplərinə sadıq olan Azərbaycanda bu gün dövlət-din münasibətləri ən yüksək səviyyədədir. Dövlət hər bir vətəndaşının dini etiqad azadlığına hörmətə yanaşır. Müsəlman ölkəsi kimi əhalisinin əsas hissəsinin müqəddəs dini olan islamın ali dəyərlərinə sahib çıxaraq bu dəyərləri təbliğ etməklə yanaşı, digər dinlərin nümayəndələrinin sərbəst fəaliyyətinə, öz dini ayinlərini icra etmələrinə də şərait yaradır.

Azərbaycan dövləti dini dəyərlərə hörmət, dinlər arasında dialoqun əldə olunması məsələsinə başqa bir prizmadan da yanaşır. Din hər bir xalqın milli-mənəvi dəyəridir. Qloballaşan dünyamızda xalqın milli özünəməxsusluğunun, əxlaqi normalalarının qorunması üçün bir dəyərlərin böyük təsir gücü var.

Dünyada sülhün, sabitliyin, inkişafın, mədəniyyətlər və dinlər arasında dialoqun bərqərar olması, multikultural dəyərlərin yayılması istiqamətində Azərbaycanın gördüyü işlər böyük bir tarixi missiyadır.

İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

● Ədəbi simalar

Ulu yurdun ulusal şairi - Rəfiq Zəka Xəndan

Sevgi, məhəbbət, ayrılıq şairlərin əbədi mövzularıdır. Çox söylənib, çox yazılsa da, yalnız ən istedadlıların, sözləri hissələrinə məharətlə, səmimiyyətlə tərcümən edlə bilənlərin şairləri dillərə düşür, yaddaşlarda qalır, onlara musiqilər bəstələnilir... Hər şair öz duyğularına şəirlə bir başqa biçimdə həyat verir. Bu misralar da Rəfiq Zəka Xəndandır:

mahnıları bu gün də sevilib-sevilməli olub, dinlənir.

O, şairlərini heca və ərəz vəznlərində yazırdı. Vətən sevgisi, türkçülük, məhəbbət, qəhrəmanlıq onun əsərlərinin əsas mövzusu və qayəsi oldu.

Sovet hakimiyyəti illər boyu türkçülüğü yasaqlamışdı. Türk olduğu üçün, millətini sevdüyü üçün neçə-neçə soydaşımız sovet hökuməti tərəfindən ən ağır şəkildə cəzalandırılmışdı. Ancaq bu millətin övladları heç zaman öz milli kimliklərini unutmadılar.

Şair öz soy-kökü, milli kimliyi ilə qürur duyduğunu belə qələmə alırdı:

Sanma bir zəlzələdən ürəkəmə mən,
Qranitdən mətinəm, bərkəm mən.
Adı dillərdə gəzən türkəm mən,
Ulu yurdun ulusal şairiyəm!

Mənə bir cəzə kəlmə can söyləşəydin,
O bir cəzə kəlmə min can verərdim.
Ömrümü, günümü dərd eyləşəydin,
Ömrümü, günümü dərdan verərdim.

Könlünə, gözüne şəfqət yaymış keçən günlərinə müəllif gələnlərinin qurban verərdi... Ancaq bu elə ayrılmırdı ki... "Bir də ayrılıqdan ayrı düşmərik", - deyirdi şair...

Rəfiq Zəka Xəndan (Rəfiq Hacıyev) 1939-cu il iyunun 16-da Bakıda dünyaya gəlmişdi. O, görkəmli ədəbiyyatşünas, tənqidçi, filologiya elmləri doktoru, professor Cəfər Xəndanın oğlu idi. Atası Azərbaycan ədəbiyyatını dərinləndirən, xüsusilə də XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin ən nüfuzlu tədqiqatçılarından hesab olunurdu. Yəqin buna görə Rəfiq Zəka uşaqlıq illərindən ədəbiyyata böyük maraqla yanaşmışdı.

Onun ilk kitabı 1962-ci ildə işıq üzü görmüdü. Nakam şairimiz Mikayıl Müşfiqə həsr olunan şeirlər kitabının "Çağlayan" adlandırılması təsadüfi deyildi. Ədəbiyyatşünas, tənqidçi Vaqif Yusifli bu barədə yazırdı: "Müşfiqin sağlığına bu adda bir kitabı çap olunmalıydı, amma şairin arzusunu heç olmasa o adla əbədiləşdirmək istədi Rəfiq".

Sonralar Rəfiq Zəka Xəndanın 30-dan çox kitabı çapdan çıxdı. Şeirləri müxtəlif dillərə tərcümə edildi. O, həm də "Axırı yaxşı olar", "Mənim öz vəhşicim" musiqili komediyalarının, "Füzuli" və "Söyüdlər ağlamaz" operalarının mətnlərinin müəllifidir.

Rəfiq Zəka Xəndanın şeirləri yalnız mövzu və məzmun bütünlüyü ilə deyil, eyni zamanda əhəmiyyətli dialoqun əldə olunması məsələsinə başqa bir prizmadan da yanaşır. Din hər bir xalqın milli-mənəvi dəyəridir. Qloballaşan dünyamızda xalqın milli özünəməxsusluğunun, əxlaqi normalalarının qorunması üçün bir dəyərlərin böyük təsir gücü var.

● Elm xadimləri

Alimin çətin ömür yolu...

O, doğma vətəni Azərbaycanın hüduqlarından kənara daşmayıb. Çətin dövrdə qısa ömür sürsə də, zəngin yaradıcılıq yolu keçdi...

Türkoqol-alim Əkbər Babayev 1924-cü il iyulun 10-da Gəncənin Zorabli məhəlləsində ziyalı ailəsində dünyaya gəlmişdir. Atasının adı Ağarza Axund Molla Ələkbər oğlu Babayev məkəttəbdə müəllim işləyirdi. Əkbər Babayev ailədə dörd uşaq idi. Valideynləri onların təlim-tərbiyəsinə, təhsilinə qayğı və tələbkarlıqla yanaşırdı. Əkbər Babayev artıq beş yaşında yazıb-oxumağı bacarırdı. Onun təhsilə böyük maraqla göstərməsində evlərinə tez-tez qonaq gələn Əhməd Cavadın, Səməd Vurğunun da təsiri vardı.

Əkbər Babayev orta məktəbi on beş yaşında bitirdi. Ancaq o vaxtın qanunlarına görə, yaş az olduğu üçün ali məktəbə sənəd verməsi mümkün deyildi. Atasının onun üçün sənədlərdə bir il böyük yazdırmalı oldu.

İmtahanlardan uğurla keçib tələbə adı qazandı. Ali məktəbə qəbul olundu. Hüquq fakültəsində oxumağa başladı. Ancaq çox keçmədi ki, ədəbiyyat və incəsənətə olan hədsiz marağı səbəbindən hüquq fakültəsindən uzaqlaşdı. Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Filologiya fakültəsinə daxil oldu.

1947-ci ildə aldığı xəbər onu yalnız kədərləndirmədi, eyni zamanda təşviş saldı. Atasını hobs edilmişdi. Stalinin

hakimiyyəti illərində "pantürkist" kimi ittiham edilənlərin aqibəti faciəli olurdu. Ağarza Babayev iyirmi beş il müddətində azadlıqdan məhrum edildi.

Stalinin ölümü çoxlarının qurtuluşu oldu. Ağarza Babayev 1953-cü ildə Stalinin vəfatından sonra bəraət ala bildi. O vaxta qədər ailə üzvləri çox çətin, qorxu dolu illər yaşayırdı...

Atasının tutulması Əkbər Babayevin təhsilinə maneələr yaratdı. Belə qüvvəli, ümidinin tükənməkdə olduğu günlərdə şair Nazim Hikmətin tanışlığı Əkbər Babayevin üzünə bağlanmışdı. Nazim Hikmətin işıqlandırdı. Məşhur türk şairi onun aspiranturaya bərpə olunmasına böyük kömək göstərdi. Əkbər Babayevin akademik V.Qordlevskinin rəhbərliyi altında yazdığı Nazim Hikmətin həyat və yaradıcılığına həsr olunan dissertasiyasının müdafiəsinə imkan yarandı. O, sonralar da bu sahədə tədqiqatlarını davam etdirdi. Əkbər Babayevin ömrünün son illərində Moskvanın müxtəlif nəşriyyatlarında çap edilən səkkiz kitabı sırasında da Nazim Hikmətin yaradıcılıq yoluna həsr olunmuş monoqrafiyaya xüsusi yer tutur. Tədqiqatçıların Nazim Hikmət haqqında dəqiq və çox dəyərli tədqiqat əsəri hesab etdikləri bu monoqrafiya Türkiyə, Polşa, Ru-

Azərbaycan memarı Hacıbəy Axundov və onun şah əsəri

XX əsrin əvvəllərində başlayan neft bumu dövründə Bakıda yeni neft maqnatlarının sərvət və ambisiyalarını əks etdirən əzəmətli saraylar və yaşayış binaları sürətlə tikilməyə başladı. Daha çox bir neçə mərtəbəyə çatın bu möhtəşəm binalar Şərq və Avropa elementlərini birləşdirən lüks və memarlıq incəliyi ilə fərqlənir. Onların sayəsində Bakı özünəməxsus görkəm alıb, Avropa memarlığının zəngin xüsusiyyətlərinə malik nadir şəhərə çevrilib.

Bu binalardan biri keçmiş Qəbiristanlıq (Parkovaya), indiki Mehdi Hüseyn küçəsi ilə keçmiş Zavedenskaya (indiki Bünyad Sərdarov) küçəsinin kəsişməsində tikilmiş ev olub.

Doktor Əbdül Xəlqi Axundovun dördmərtəbəli yaşayış binası öz monumentallığı və möhtəşəmliyi ilə seçilir. Fasadın sərt xətləri binanın ciddiliyini və möhkəmliyini əks etdirən təmkinli zəriflik təəssüratı yaradır. Bina dekorativ elementlərin və sərt memarlıq üslubunun əhəmiyyətli birləşməsi ilə seçilir ki, bu da ona xüsusi yaraşır. Evin özəməti güc və etibarlılıq təəssüratı yaradan massiv eyvanlarla tamamlanır. Binanın əsas girişini nəfis daş oymalarla və dekorativ elementlərlə bəzədilib və bu, ona xüsusi görkəm verir.

Bina 1912-ci ildə azərbaycanlı mühəndis Hacıbəy Axundovun layihəsi ilə tikilib. Sankt-Peterburqda təhsil almış Hacıbəy Axundov "Nicat" Bakı Müsəlman Maarif Cəmiyyətinin sədr müavini vəzifəsində çalışıb. O, Bakının memarlıq görkəminin, mədəni irsinin inkişafına mühüm töhfə verib.

Məhəmməd Füzulinin 530 illiyi münasibətilə sərgi hazırlanıb

Bu il Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 530 illi tamam olur.

Azərbaycan ədəbi-bədii fikrinin inkişafında müstəsna yer tutan, Yaxın və Orta Şərq ölkələri ədəbiyyatına mühüm təsir göstərən qüdrətli sənətkar ədəbi irsinin təbliği məqsədilə Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında virtual kitab sərgisi hazırlanıb.

Kitabxanadan bildirilib ki, sərgidə ədəbi hətə və yaradıcılığa, görkəmli şəxslərin onun haqqında söylədikləri dəyərli fikirlərə, özünün müəllifi olduğu müdrik kəlamlara geniş yer verilib.

Virtual kitab sərgisində ədəbi qəzəlləri, poemaları, Azərbaycan, ərəb və fars dillərində qələmə aldığı ədəbiyyat nümunələri haqqında geniş məlumat verilib, müəllifi olduğu "Leyli və Məcnun", "Bəngü - bədə", "Rind və Zahid", "Hədi-qəvət-süadə", "Şikayətnamə", "Söhbətül-əsmar" kimi əsərlərin və onun haqqında nəşr edilən "Klassiklər yeno də klassiklər", "Füzuli qəzəllərinə təxmislər", "Məhəmməd Füzulinin mətləul-ətiqad əsərinin şərh", "Eşq sultan", "Şəbi-hicran" kimi 20-dən çox kitabın qısa annotasiyası təqdim olunub.

"Paris Notr-Dama ithaf" növbəti dəfə səhnədə

İyulun 18-də Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrı "Paris Notr-Dama ithaf" tamaşasını yenidən nümayiş etdirəcək.

Dünyaşöhrətli yazıçı Viktor Hüqonun "Paris Notr-Dam" əsərinin motivləri əsasında rejissor Samir Qulamovun səhnələşdirdiyi və quruluş verdiyi eyniadlı tamaşanın ideya müəllifi və bədii rəhbəri Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfi doktoru Əliqismət Lalayevdir.

Səhnə əsərində bəşəriyyətin nadir tarixi memarlıq incisi, Avropanın əzəmətli simvollarından biri olan Paris Notr-Dam kilsəsində 2019-cu il aprelin 15-də baş vermiş yanğın hadisəsinə ithaf olunub.

Z.FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Fransada hökumət böhranı başlayıb

Fransa Prezidenti Emmanuel Makron çərşənbə axşamı baş nazir Qabriel Attalın istefasını qəbul edib. Lakin Attal və onun kabinetini yeni hökumət başçısı təyin olunana qədər, on azı Parisdə keçiriləcək Olimpiya Oyunları başa çatana qədər vəzifəsində qalacaq.

Yerli ekspertlərin fikrincə, bunu Fransada əsl siyasi zəlzələ adlandırmaq olar. İstefa verən hökumətin səlahiyyətləri məhduddur. Attal və onun kabinetini yalnız dövlətin davamlılığını təmin etmək üçün cari işləri sürətləndirməyə cavabdeh olacaqlar. Belə ki, bu keçid dövründə hakimiyyətdən gedən hökumət prinsipinə heç bir siyasi qərar qəbul edilməz.

Demokratik problem yaranacaq

Keçid mərhələsində belə bir konfigurasiya başa düşülən olsa da, bu prosesin uzun müddət davam edəcəyi təqdirdə aşkar şəkildə demokratik problem yaranacaq. Xüsusilə də gələcək baş nazirin namizədliyi ilə bağlı danışıqların nə qədər çətin olduğunu nəzərə alsaq...

Qanunverici orqana seçkilərdə mandatların əksəriyyətini qazanan solçu "Yeni Xalq Cəbhəsi" alyansı fikir ayrılıq

larını və hər hansı formada gücə keçid bilmədiyini açıq şəkildə nümayiş etdirir.

Bazar ertəsi axşam sosialistlər, kommunistlər və "yaşillər" vətəndaş cəmiyyətinin ümumi namizədi ilə bağlı razılığa gəliblər. Onun adı Lorans Tubianadır, diplomat və iqtisadçıdır, 2015-ci ildə Paris iqlim sazişinin imzalanmasında əsas fiqurlardan biridir.

Lakin onun namizədliyi Jan - Lük Melansun tərəfindən qurulan solçu ittifaqın əsas partiyası - "Yenilməyən Fransa" (LFI) tərəfindən rədd edililib. Bu partiyam təmsil edən bəzi millət vəkili Tubiananın Fransa Prezidenti Emmanuel Makrona çox yaxın olduğunu iddia edirlər.

Bu gün Fransa Milli Assambleyasının ilk sessiyası açılacaq və daha 8 gündən sonra Parisdə Olimpiya Oyunlarına start verəcək.

Xatırladaq ki, Qabriel Attal növbədənəkar parlament seçkilərindən dərhal sonra prezidentə istefa ərizəsi təqdim edib. Lakin iyulun 8-də Makron onun istefasını qəbul etməyib və daha bir müddət işləməsinə istəyib.

Parisdə hərbi şəhərcik yaradılıb

Bu günlərdə minlərlə fransız əsgəri Yay Olimpiya Oyunlarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Parisə göt

rüləcək. İki ay ərzində paytaxtda onlar üçün hərbi şəhərcik tikilib.

Bildirilir ki, hərbiçilər məşhur fransız marafonçusu, Melbourne Olimpiadasında qalib olmuş Alen Mimunun adını daşıyan yeni tikilmiş "Kapral Alen Mimun" hərbi düşərgəsində yerləşdiriləcək. Onların vəzifəsi Olimpiya və Paralimpiya obyektlərini qorumaqdır.

Düşərgə Vencen meşəsi yaxınlığında, olimpiya məkanlarına avtomobillə 30 dəqiqədən az məsafədə yerləşir ki, hərbiçilər istənilən vaxt Parisdə və onun ətraflarında əməliyyatlara başlaya bilsinlər.

Hərbi düşərgədə təxminən 4500 əsgər olacaq və yaxın iki ay yarım orada qalacaq. Onlar üçün dayaqlar üzərində inşa olunmuş hər evdə 15 nəfər yerləşə bilər.

Hərbi bazada yaşayış evləri ilə yanaşı, poliklinika, yeməkhana, habelə açılış mərasimi və yarışların izləniləcəyi əməliyyat mərkəzləri var. Bunlar cəmi 65 günə tikilib.

"Kapral Alen Mimun" hərbi düşərgəsinin rəisi Mişel Berje deyir: "Qırx illik hərbi xidmətdə mən heç vaxt belə bir şey görməmişdim. Bu, İkinci Dünya müharibəsindən bəri Parisdə tikilmiş ən böyük düşərgədir".

Qeyd edək ki, yaxın həftələrdə Paris və digər şəhərlərdəki Olimpiya obyektlərini 15 milyon insanın ziyarət edəcəyi gözlənilir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ELAN

08.06.1994-cü il tarixdə 552 nömrə ilə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınmış "Xəzər" Beynəlxalq Fondu təşkilatı-hüquqi formasının ictimai birlikdən fonda çevrilərək yenidən təşkil olunduğunu elan edir.

İdarə Heyəti

Hayastandan sensasion etiraflar: "Yalnız Qarabağda 5 milyard dollar dəyəridə silah var idi..."

Baş nazir Nikol Paşinyan bütün çıxışlarında İkinci Qarabağ müharibəsində Hayastanın böyük itkilər verməsinin əsas səbəblərini kimi erməni generalitetini, xüsusən də həmin vaxt Silahlı Qüvvələrinin Baş qərargah rəisi olan Onik Qasparyanı günahlandırır. İrəvan parlamentində 44 günlük müharibənin nəticələrini araşdırmaq üçün yaradılan istintaq komissiyasının son yüksək rütbəli hərbiçiləri barədə cinayət işi açıldı, bir çoxları həbs edildi.

rının sayı isə 800 minə qədər səfərbərlik ehtiyatı ilə 150 min nəfərə çatdı. Üstəlik, Azərbaycan silah, texnika və atəş gücü baxımından mütləq üstünlüyə nail oldu. Belə şəraitdə perspektivlər kifayət qədər aydın görünürdü".

Bütün bunların fonunda erməni general artıq hakimiyyətə o qədər də etibar etmirlər. Məğlub ordunun yüksək rütbəli zabitlərinin bir çoxu hələ də yaxın zamanlarda vəziyyətin dəyişəcəyindən və məsuliyyətdə cəlb olunacaqlarından narahatdırlar. Hayastan keçmiş müdafiə naziri Arşak Karapetyan isə maraqlı və sensasion etiraflarla gündəmə gəlib. Onun sözlərinə görə, 2018-ci ildə birmənalı olaraq proqnoz verib ki, bir-iki ildən sonra yeni müharibə olacaq və uduzacaqlar: "Mənim əsasım nə idi? Kifayət qədər statistika və açıq məlumatlar var idi. Məsələn, 1990-cı illərdə Ermənistan və Azərbaycanın demografik göstəriciləri az-çox uyğun gəlirdi. Əhəmiyyətli 4 milyona yaxınlaşdı, qonşularımız isə 6 milyona yaxın idi. Biz ilk növbədə erməni millətindən olan sovet zabitlərinin sayında daha tez təşkilatlına bildik və bunun sayısında qalib gəldik. 30 ildən sonra Ermənistan 2,5 milyon insan qaldı, Azərbaycan isə əksinə, müdafiə və silahlı qüvvələr sahəsində gücü böyüdülməz dərəcədə artdı. Onların ordusunda olanla

Karapetyan onu da vurğulayıb ki, əsas müttəfiqləri olan Rusiyadan kömək istəməyi təklif edib. "Faciə o idi ki, hakimin komandanın əksəriyyəti silahlı qüvvələrin ehtiyac və tələblərini çox zəif başa düşürdü. Təkcə onu demək kifayətdir ki, onların demək olar, heç biri, o cümlədən Nikol Paşinyanın özü orduda xidmət etməyib. Bu adamlar nədənsə elə bilirdilər ki, müharibə olarsa, hərbi əməliyyatlara yalnız Müdafiə Nazirliyi cavabdehlik verəcək. Lakin Azərbaycan savaşına ayırır cür yanaşdı. Onlara görə müharibə olarsa, bütün ölkə vuruşacaqdı. 2020-ci ildə qarşıdurma başlayandan sonra dərhal orada qərargah yarandı və ölkə prezidenti baş komandan vəzifəsini icra etdi", - deyən Karapetyan bildirib ki, 2023-cü ilin sentyabrında daha bir səhv baş verdi. Müqavimət üçün bütün şərait mövcud olsa da, Qarabağ, demək olar ki, döyüşsüz təslim oldu. Yalnız Qarabağda 5 milyard dollar dəyəridə silah var idi: "Məsələn, orada tank və artilleriya alayları var idi, bütün texnika döyüşə hazır və

ziyyətə idi, ekipajlar təlim keçmişdi. Bütün bunları şəxsən mən yoxladım. Nikol Paşinyan bu hadisələrdən əvvəl və bu hadisələrin zamanı Qarabağdan vaz keçib, öz vətəndaşlarını tələyə düşürdü. Niyə bunu etdi? Bu sual özümü verirəm. Düşünürəm ki, Qorb heç vaxt Qarabağı Ermənistanın bir hissəsi hesab etməyib və Paşinyan, görünür, Qorbin rəğbətini qazanmaq istəyir".

"Hərparak" nəşri isə yazıb ki, Baqrat Qalstanyanın "Vətən naminə Tavus" hərəkatı olmasaydı, Hayastanın daxili siyasi həyatı məzəhləyə çevrilirdi. Qeyd edilib ki, bəziləri hakimiyyətin seçki kampaniyasına başladığına əmin olsa da, Nikol Paşinyanın siyasi fəaliyyətinin səbəbi Baqrat Qalstanyandır. Paşinyan partiya üzvlərini əmin edib ki, növbədənəkar parlament seçkiləri olmayacaq və 2026-cı il seçkiləri üçün təşviqat kampaniyasına başlamaq hələ tezdir. Yeri gəlmişkən, Paşinyan bu yaxınlarda dar çərçivədə mötərizə açmadan bildirib ki, payızda xarici siyasi səfərdə sürpriz proseslər gözlənilir.

Məlumatlar var ki, o, Avrasiya İttifaqının Ermənistanı qəbul etmədiyini, lazımı qaydada maliyyələşdirmədiyini, bu istiqamətdə addımlar atmadığını və kifayət qədər təhlükəsizlik zəmanəti vermədiyini bəyan edərək, "ana Rusiya"nın qucağına "ağlıllı oğul" kimi qayıtmaq niyyətindədir. Göründüyü kimi, bu ölkədə baş verən hər daxili siyasi proseslərin daha da gərginləşdiyini və İrəvanın sürətlə məhvinə doğru yaxınlaşdığını növbəti dəfə təsdiqləyir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Partiyası Co Baydenə qarşıdır

81 yaşlı ABŞ lideri seçki mübarizəsində israrlıdır

Noyabrın 5-də ABŞ-də keçiriləcək prezident seçkilərində mübarizə aparacaq əsas rəqiblər bəllidir - Respublikaçılar Partiyasının namizədi Donald Tramp və Demokratlar Partiyasından hazırkı prezident Co Bayden.

Mütəxəssislər seçkilərə hələ 4 ay qalmasına baxmayaraq, artıq qalibi müəyyənləşdirilib. Belə qənaət yaranıb ki, prezident Respublikaçılar Partiyasının namizədi Donald Tramp olacaq. Bu, Trampın iyulun 13-də Pensilvaniya ştatında seçiciləri ilə keçirdiyi görüşdə sui-qəsdə məruz qalmasından sonra formalaşan yekdil fikirdir.

Amma hadisələrin gedişatına baxsaq deyə bilərik ki, Trampın prezident seçkilərində qələbə qazanacağı hələ xeyli müddət öncədən bəlli idi. Ona qarşı açılan cinayət işi, təqiblər və ən nəhayət, Co Baydenlə aralarında keçirilən ilk teledebatda ölkənin 35-ci prezidentinin aşkar üstünlüyü Amerika əhalisinin diqqətindən yayınma bilməzdi.

Demokratlar Co Baydenə əvəz tapa bilmirlər

Bu hadisəyə qədər də baş verən siyasi gedişlər Trampın rəqibindən üstünlüyünü göstərirdi. CNN kanalının Atlanta şəhərindəki binasında keçirilən debatda Tramp ABŞ həqiqətini açıqlayaraq Baydeni günahlandırdı, hazırkı prezident isə ona tərəfli arqumentlərə əsaslanan cavablar verə bilməmişdi.

Özünü titrən Co Baydenin cavabları da qeyri-müəyyən olmuşdu. Debatdan sonra Co Bayden açıqlama verərək bildirmişdi ki, görüşün yorğun halda gəlib və hətta yorğunluqdan az qala yuxuluyurmuş.

Bu hadisə amerika əhalisində qəti fikir formalaşdırdı. Keçirilən rəy sorğusunda amerikalıların təxminən 70 faizi hesab etdi ki, 81 yaşlı Co Bayden ABŞ prezidenti kimi öz vəzifələrini səmərəli şəkildə yerinə yetirmək üçün çox qocadır. Yəni o, işinin öhdəsindən gələ bilməyəcək.

Amma buna baxmayaraq, Co Bayden Demokratlar Partiyasından namizəd olacağını bəyan edərək seçki marafonuna qatılmaqdan vaz keçmədi. Hətta partiyasının mütləq əksəriyyəti onun namizədliyini istəmədiyini halda belə...

Respublikaçılar Partiyası iyulun 15-18-də Viskonsin ştatında keçirilən qurultayında Donald Trampın namizədliyini irəli sürüb.

Demokratların qurultayı isə avqustda baş tutacaq. Amma demokratlar qurultay deyil, onlayn toplantı keçirərək Baydenin namizədliyini irəli sürməyə istəyənlər də, partiyanın böyük əksəriyyəti bunun oləyhinədir.

Bu arada Co Bayden növbəti müddət üçün prezidentliyə namizədliyini geri götürmək üçün şortını açıqlayıb. Dövlət başçısı bildirib ki, həkimlər sağlamlığında problem aşkarlarsa, bunu edəcək. Yəni sağlamlığında problem olarsa, Co Bayden prezidentliyə namizədliyini geri götürəcək.

Onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, Demokratlar Partiyasında Co Baydenin namizədliyini istəməyənlər çoxluq təşkil etsə də, ona alternativ namizəd də tapa bilmirlər. Yeganə namizəd ola biləcək şəxs vitse-prezident Kamala Harrisdir. Yəni demokratların lideri kimi ABŞ Prezidenti Co Baydeni o əvəz edə bilər. O, bu vəzifəyə ilk və ən çox ehtimal olunan namizəddir. Qeyd olunur ki, Harrisin əhali arasında populyarlığı o qədər də yüksək deyil. Bununla belə, o, afroamerikalı seçicilər və qadınlar tərəfindən sevilir. Bundan əlavə, vitse-prezidentin digər namizədlər qarşısında açıq-aşkar üstünlüyü var. Ağ Evin indiki rəhbəri yenidən seçilməkdən imtina edərsə, o, Baydenin topladığı vəsaiti öz seçki kampaniyasını maliyyələşdirmək üçün istifadə edə bilər.

Donald Tramp Rusiya ilə bağlı siyasətini açıqladı

Respublikaçılar cəbhəsində isə vəziyyət ürəkaçandır. Qələbəsinə artıq təmin etdiyi bildirilən Donald Tramp qalib

gələcəyi halda verəcəyi bəzi qərarlarını açıqlayıb.

D.Tramp "Rusiya qarşı sanksiyaları yumşaltmaq və ya ləğv etmək" barədə düşünüb-düşünmədiyi sualına belə cavab verib: "Bəli. Sanksiyalarla biz yalnız hamını özümüzə uzaqlaşdırırıq. Ona görə də sanksiyaları sevmirəm. Putinlə çox yaxşı anlaşmışdıq, yaxşı da münasibətimiz var idi. Biz heç vaxt bir-birimizi müharibə ilə təhdid etməmişik".

O, həmçinin qeyd edib ki, Çin Prezidenti Si Çinpin COVID-dən əvvəl onun üçün çox yaxşı dost olub. Keçmiş dövlət başçısı onu da vurğulayıb ki, 2020-ci ildə yenidən seçilsəydi, Ukrayna böhranının qarşısını almaq olardı.

Qeyd edək ki, seçki öncəsi kampaniyaların davam etdiyi bir vaxtda, Pensilvaniyada Trampa qarşı törədilən sui-qəsd cəhdi də araşdırılır.

Bir sözlə, prezident seçkilərinə dörd aydan az müddət qalmış bir vaxtda dünyanın diqqəti Amerikaya deyil, son baş verən hadisələrə isə yalnız siyasətçilər deyil, eyni zamanda dünya ictimaiyyəti arasında seçkilərlə bağlı müxtəlif fikirlər, versiyaların səsləndirilməsinə rovac verib. Son günlərdə tanınmış şəxslərin belə Trampa dəstək nümayişləri seçkilərin onun xeyrinə nəticələnməyi ehtimalını artırır.

Dünya isə bir daha Trampın üstünlüyünü təsdiqləyən sorğunun nəticəsinə açıqlanıb. ABŞ prezidenti postu uğrunda seçki yarışında Donald Trampa dəstək səviyyəsi 14 əsas ştatda Cozef Baydenə verilən dəstəkdən yüksək olub. CNN telekanalının yaydığı məlumata görə, Baydenin Trampa qarşı uğursuz debatından sonra 15 min ABŞ vətəndaşı arasında aparılan sorğular hazırkı prezidentin hətta 2020-ci ildə keçirilən son seçkilərdə rəqibini məğlub etdiyi ştatlarda da geri qaldığını göstərib. Həmin ştatlara Arizona, Corciya, Miçigan, Pensilvaniya, Viskonsin və başqaları daxildir. Baydenin mövqeyi Kolorado, Minnesota, Men, Nyu-Meksiko, Virjiniya və Nyu-Hempşirdə də həssasdır. Məlumatlar həmçinin onu göstərir ki, seçkilərdə Baydeni əvəzləyəcək dörd potensial demokrat namizəd tərəddüddə qalan ştatlarda onu qabaqlayır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rəhbərliyi və kollektivi Qaradağ rayon prokurorluğunun böyük müstəntiqi Nicat Hüseynliyə anası ZƏRİNƏ XANIMIN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində Regional Su Meliorasiya Xidmətinin rəhbərliyi və kollektivi meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsinin veteranı ƏRƏŞ HƏMƏMMƏD OĞLU PƏNAHOVUN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Su təsərrüfatı və mühəndis kommunikasiya sistemləri fakültəsinin əməkdaşları, Ali riyaziyyat kafedrasının müdiri professor FUAD SEYFƏDDİN OĞLU LƏTİFOVUN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	ve informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İctimaiyyət şöbəsi - 538-56-60, 434-55-58
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fototillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompiüter mərkəzi - 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3417 Sifariş 1568

Qiyməti 60 qəpik